

Mikszáth Kálmán könyvei

A NOSZTY FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL

Regény három kötetben. Füzve 12 korona. Vászonkötésben 18 korona.

A FEKETE VÁROS

Regény három kötetben. Füzve 12 korona. Vászonkötésben 18 korona.

TÖVISKES LÁTOGATÓBAN

Elbeszélések. — Az elhunyt író utolsó könyve. Füzve 5 korona. Vászonkötésben 7 korona.

Ezen könyvek megrendelhetők:
LAMPEL R. könyvkereskedése,
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrassy-út 21. szám.

Vérszegénység, ideges fejfájás, anémia
ellen a legnagyobb orvosi tekintélyek ajánlják

ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát
mindenki elismeri. Ki-
tűnő hatásánál fogva a
hasznos készítményeket
felülmúlja. Milleniumi
nagy eredménnyel kitűn-
tetve! Számos kiállításon
díjazva. — Kis palack
2 korona 40 fill., nagy
palack 3 korona 50 fill.

Készíti:

ROZSNYAI MÁTYÁS
gyógyszertára, Árad,
Szabadság-tér.



RENDELÉSNÉL

SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

Jókai Mór munkái

Népszerű kiadás

Egy-egy szám 1 korona

- | | | |
|----------------------------------|------------------------------|--|
| 1. A varchoniták. | 28-29. Szomorú napok. | 98-99. Felfordult világ. |
| 2. Fortunatus Imre. — Shirin. | 30-36. Kárpáthy Zoltán. | 100. Elbeszélések. |
| 3. Kalóz király. | 37-43. Egy magyar nábob. | 101-112. Dekameron. |
| 4. Sonkoly Gergely. | 44-48. Új földesúr. | 113. Egy asszonyt hajsza. |
| 5-9. Törökvilág Magyarországon. | 49-55. Szegény gazdagok. | 114-119. Névtelen vár. |
| 10. A bűntárs. | 56-58. Hétköznapiak. | 120-121. Népvilág. |
| 11-12. A kétszárv ember. | 59-63. A régi jó táblabírók. | 122-124. Szécsend alatti. |
| 13. Koronát szereltem-ért. | 64-65. Délvirágok. | 125-131. Egy az Isten. |
| 14. Petki Farkas leányai. | 66-67. Milyenek a nők? | 132. A debreceni lunatikus. |
| 15. Regék. | 68-71. Véres könyv. | 133-134. Egy ember, a ki mindent tud. |
| 16. Carinus. | 72-73. A magyar nép élce. | 135-136. Asszonyt kísér — Istent kísért. |
| 17-20. Erdély aranykora. | 74-75. Arnyképek. | 137-138. A jancsárok végnapjai. |
| 21-23. Csataképek 1848-1849-ből. | 76-82. A kőszívű ember fia. | 139-140. A magyar elő- idők. |
| 24. Bujdosó naplója. | 83. Milyenek a férfiak? | 141. Az életből elvesve. |
| 25-26. A fehér rózsák. | 84-88. Politikai divatok. | 142. Észak honából. |
| 27. Magyarhon szépségei. | 89. A serfőző. | 143-151. Színművek. |
| | 90-93. Mire megvénülünk. | |
| | 94. Oceania. | |
| | 95-97. Az elátkozott család. | |

Ezen könyvek megrendelhetők:

Lampel R. könyvkereskedése, (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál,
Budapest, VI., Andrassy-út 21. szám.

Saját érdekében

tegyen egy kísérletet az új szab. amerikai impregnált
FÉMTISZTÍTÓ KENDŐVEL.
Előnye: Bármely fémtárgy gyors és egyszerű keze-
lésben hónapokig tartó fűlkőfénnyel nyír. Minden
eddig tisztázatlan fémalkotmány tisztított felül-
felül. Sohasem szárad ki, nem koptat, nem horzsol, olcsó és
gazdaságos. — 25 fill., 50 fill., és 1 kor. Mindenütt
kapható. — Kereskedőjénél kérjen ingyen mintát.
FORGATÓ: FÖRSTER JOSEF GYÁRMASTAL BUDA-
PEST, IV. KER., REÁLTANODA-UTCA 4. SZ.

THALY KÁLMÁN

OCSKAY LÁSZLÓ

II. Rákóczi Ferenc fejedelem
brigadéros és a felsőmagyar-
országi hadjáratok 1703-1710

Történelmi tanulmány

Eredeti levelezések s más egykorú
kútfők nyomán

Második bővített és illusztrált
kiadás

Két kötet, nagy lexikon-alakban

Díszes pergamentkötésben 35 korona.

Megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvkereskedésben.



46. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, NOVEMBER 15.

Szerkesztési iroda: IV. Vármeze-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Égés száma
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egyszerre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A "Világkronika"-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekre a postailag meg-
határozott viteldíj is csatolandó.



AZ ÁGYÚ AZ ELSÜTÉS PILLANATÁBAN. — MEGREMEG A FÖLD ÉS A LEVEGŐ.

Pillanatfelvétel 50 méter távolságból. Készítette Balogh Rudolf, midőn a Magiera-magaslatot bombázták 15 centiméteres tőrakozójainak.

Dr. Lenhossék Mihály
egyetemi tanár

új könyve most jelent meg

Címe:

Az ember helye a természetben

Ára 1 korona 60 fillér.

Rendkívül érdekes könyv, összefoglalja az em-
ber szervezetére és történetére vonatkozó ös-
szes ismereteket, testünk összes szerveit, azok-
nak fejlődéséről szóló elméleteket, az embertan
összes fontos tanulságait.

Megjelent a Franklin-Társulat
KULTURA ÉS TUDOMÁNY
könyvsorozatában.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Történet az életről, a halálról, a szerelemről és a háborúról.

IRTA LAKATOS LÁSZLÓ.

(Folytatás.)

A késő alkony ebben a nagy hideg birodalomban olyan színű volt, mint a kék róka prémjének fénye és az égről egy sebes futású csillag hullott alá. Levin a szaladó csillagot az esti boldogság kengyelfutójának érezte. Ez az est, ez a mai, még az övék volt, mert holnapra már Párisból volt érkezendő az, a kinek a nevét Julie hordta. A franciaia nagykövet feleségének estebédre köteles vendégei voltak, San Espiritu, a spanyol követ és Fitzroy marquis, a franciaia nagykövet első tanácsosa, a költő és a tudós, a ki élete elfogytaig a szláv népdaloknak udvarolt. És jó este volt már, a mikor a Litinovo-folyó közepén levő kis föld, a Szent Katalin-sziget jázminos kertjében találkoztak. Boldogságukat és szenvedésüket hallgatásban ajándékozták egymásnak. Mert már szenvedtek.

— Megjön a vendég, holnap itt lesz — mondta Julie, mert érezte, hogy mi az, a mi Levinnek fáj.

Most először volt úgy, hogy a harmadik gondolat egyszerre kopogtatott szívük kamráján bántó zörejjel. Eddig csak nagy ritkán beszéltek róla és a harmadiknak még neve sem volt közöttük. «A vendég» hirtelen ötlettel így nevezte most őt a franciaia hölgy és a herceg hála-lásan fogadta el az elnevezésből azt, a mi azt jelentette, hogy Julie számára csak egy valaki van: Levin.

Azután a fülbeugró szavainak rejtőzködésével, ám hangban szelíd papi vigasztalással mondta a hölgy:

— Ó nagyon jó hozzám és igyekszik nagyon megbecsülni. Nem kapcsol össze lelki közösség, ám ő buzgalommal szolgálja mindazt, a miről tudja, hogy nekem becses. Megajándékoz a kedvenc költőim műveivel és irántam való szeretetből ül le egy szép liget padján. Néha virágokat is hoz. Mindez idegen neki, de a számomra gyűjt és hozza, mint valami ékszer, mert tudja, hogy ez érdek és ez szeretem. A kevés időben, a mit együtt töltünk, igyekszik más ember lenni, mint a milyen valóban és olykor, ha érzem, hogy resteli magát előttem, meg is sajnálom. Nem tudnám bántani. Nagyon jó hozzám és viszonzatlan hitvesi érzelmeiben nem tolakodó.

A férfi hallgatott. Arcza keserves színű lett, száját mintha a szenvedés és a makacsság hidege dermesztette volna meg. Julie először látta így Levint és azt hitte, ekkor még azt hitte, idegen lára ez, a mely tévedésből borult a szeretett férfi arcára. De a hallgatásból kinban értett ő is meg mindent.

— Csak azért mondtam mindezt, hogy nyugodt legyen. Tudom, hogy bántaná, ha rosszul bánnék velem az, a kihez a törvények szerint tartozom.

— Köszönöm — mondta Levin és a szerelem és a hála derűje úgy futott végig ajkán, mint délelőtti napsugár a színes üvegen.

És azután megköszönték egymásnak minden szépséget. A sziget kis kápolnájának lépcsőjén ültek.

— Tudja, hogyan nevezem magamban gyakran Szent Katalinnak ezt a kápolnáját? Isten kastélya. Senkinek ezt még meg nem mondtam és most Magának ajándékozom — szölt a herceg.

— Köszönöm. El fogom tenni, mint egy titkos amulettet, rejténi fogom és senkinek oda nem adom.

És Julie nagyon és szépnek, túlságosan becsesnek érezte ezt az ajándékot is. Az egy közös szerelem egyformán a földet fölé emelte őket, egyforma szárnyakat adott lelküknek és egyforma új tudatokat adott nekik a dolgok elmul és megmaradó értékéről. Mindketten imádták a szót, hosszú hallgatások áldozati csendjével tették azt még becsesebbé és ha egyikük valamiről való rejtett elnevezést adott a

másiknak, akkor az mindig úgy érezte, hogy társa lelkéből egy csillag futott az ölébe.

— Sosem tudnék «a vendéggel» megismerkedni, mondta azután látszóan minden átmenet nélkül a kurlandi herceg — pedig helyzetünk-nél fogva majdnem kötelességem volna. A szövetséges Franciaországot képviseli udvarunk-nál. És mégis... Ha előbb ösmertem volna meg vagy legalább Magával együtt. Akkor az volna a természetes. Nem volna szép akkor sem, de el kellene fogadnom, mint a hogyan elfogadom a nap rossz szakaszait és rút óráit is a többiért, a szépekért. Am így utólag... föltett szándékkal... ez család volna és árusítás. Hítség. A vallásunk ellen sose vétkezzünk királynőm és — nem tudnék az asztaluknál ülni.

Julie arcára fájdalmas harmat hullott, két könnyesepp forró szeméből.

— Nem akartam megbántani Szerelmem. Nem értett meg, ha most ezért haragszik. Az lehetetlen, hogy azt hiszi rólam, hogy fájdalmat akartam okozni Magának.

Fuldoklón szakadtak ki a szavak Levinből és e szavak mindegyike olyan forró volt, hogy a fájdalomban izzó kebel zsaratnoksáikra tűntek.

— Szerelmem, Maga sosem volt olyan nagy, mint most — szölt Julie és ajka édes gyümölcs-ként hullt a férfi kezére.

Levin letérdelt előtte.

— Sosem tegye ezt én Királynőm. Egész életemben nem tudom leszolgálni ezt az ajándékot és hiszen olyan végtelenül csekély vagyok Maga mellett. Legnagyobb ajándékával tett szegyenkező rabszolgájává.

És egyszerre volt túlságos király és túlságos koldus. Szerelmének mennyekig szárnyaló alázatában homlokával érintette a földet, a melyet az imádott hölgy lábának nyoma tett szentté. Oh, hogy vérből és kristályból és illatból való virágok nem fakadnak e habjárású, szépségben szent láb suhanásának nyomán.

— És már nem gondoltak a vendégre. És a csillagok, a tavaszi sziget balzsamos lelke és a királyi fák égydrűiben lakozó tündérek irigylték őket szerelmükért ezen a szűzi éjszakán, a mely Szent Iván nevét hordja holifnyes érem-pénzként az esztendőkön végig.

XII.

HAJNALI ÁLDOZÁS.

És az istenek szárnyasuhásától meghihletett ez éjszaka hajnalán, a mikor a tavaszi nap mint szelíd üvegfestés kelt a podoliai síkok fölött is ég kék buráján, a ruriki hercegi palotájának üveges terraszán így fohászzkodott a Mindnyájunk fölött valóhoz:

— És engedd meg, hogy sohsem bukjunk alá és sohsem fizessünk túlságos árt a valószínűlten boldogságért, a mi ért. Ne jöjjen fekete éjszaka a lángoló szépségekre. Ne most és ne ő benne büntess meg a sok rosszért, a mit cselekedtem és engedd meg, hogy mindig méltó maradhassak ő hozzá, méltók maradhassunk egymáshoz. Nem vétkeztünk hiszen én Uram, Istenem és ne is kelljen bűnhődnünk!

Régi aranytalon, a mit még apja, a nagy tábornok hozott a hosszú kaukázusi háborúból, hajnal színű orgonák feküdtek. Fejjel egymásra borultak a virágok, mint zárdában talán az ifjú növedéklányok szoktak elalvás előtt. Konstantinovic Levin kinyitotta a márványos tornác üvegablakait és a tekintetével, a sóhajával, az éjszaka boldogságától még illatos egész testével úgy kérte be a reggeli levegőt, a mely a távoli mezők ébredését és reményét hozta pazar kézzel. És mint fiatal görög papnők tehették egykoron a boldog kisázsiai szigeteken, szent perzselő tüzet gyújtott a virágok közé. Illatos tűz

szállt a nyitott ablakon át a tavaszi madarak felé, a kik a föld és a mennyből között a levegőben szállván, a csacsogó imádságokat vitték az emberektől az Istenhez. Szűzi illatok páráztak az elszálló füstben, ám névtelen aggodalmak is vonaglottak benne.

És talán ugyanabban a percében ugyanannak az órának a franciaia nagykövettség fehér palotájának kertjében a Montespan d'Angoulême leánya állt a kis tó előtt, sudarán és tisztán, mint egy szökőkút. Ruhájának kék színe megcsalta a tó tükrét és Julie egy régi aranygyűrűt dobott a tó aranyhalai közé. Sem engesztelő, sem könyörgő szó ajkát el nem hagyta. Anynyira szeretett e nő, hogy most még a szíve sem tudta kimondatlan, néma szavak zuhatagát ontani. Minden benne maradt, mert hiszen minden a szerelmesben volt.

Nem előre ígérték egymásnak, hogy így fog-nak cselekedni és a közös érzés vette őket rá erre. Mindegyik azt hitte, a mit cselekszik, örök titok marad a másik előtt és egymástól távol, egymás boldogságáért imádkozva, arcuk mégis egymás felé fordult, mint a hívő keletnek. És míg boldogságuk párjánál térdelve várták a nappalt, a mely nyolcz nap, nyolcz éjszaka tündéri álmára hozott a tavaszban is jégfehér, dermesztő világosságot, (— megadással várták, mint egy elháríthatlan ítéletet —) mondjuk-e meg nekik, hogy ez idő alatt olajos nagy vaske-rekeken poklok dübörgésével közeledett a párisi vonat és hogy a Litinovo partján kúrraszírosok és lándzsások, hórihorgas gyalogosok és engedelmes csavarként az ágyúkhöz nőtt tüzerek is gyakorlatoztak, nehéz testi munkában vesztvén a verejtéket, a melynek keserves forrása a véres szív mellett indul el? Mondjuk meg ezt nekik, a boldogoknak?

XIII.

MOST A HERCEG IR LEVELET JULIENÉK.

Órák sem igen telhettek el azóta, hogy kezünk egymásból kihullva, egy olyan jövendő-nek indultunk elébe, a miben csak egy biztos van — az érzelmünk. Nem bántja ugy-e kérem, hogy a Magáét is ilyen biztosra veszem. De hát van-e még érzelm bennünk, a mi külön a Magáé és külön az enyém? Csak egy közös érzelmről tudok és bízom az örökkévalóságában.

Még csak órák előtt volt és mindent megmondhattam volna. Csak lépésre álltunk egymástól és e lépést tekintetem nyerte fel, a mely végtelen hódolatban alábocsájtott lobogóval szállt a Magáé felé. A fizikai lehetőség — hogy e pontos és durva kifejezést használjam — megvolt még akkor, hogy eleven kimondott szavaim ostromolják magát, én Mindennem és szólni akkor még sem tudtam. Olyan sok és olyan nagy volt az, a mi bennem volt, tévova szavakra nem bízhattam volna a kérdést, a kérdést, a melyről, hogy miként dönt, én Álmaim Ifjú Szép Fejedelemszönya, egész életem egész sorsát fogja meghatározni. És bár érzem, hogy kezembem a toll reszketőbb, mint lehetett volna szám a szó súlya alatt, mégis megirom most, még ebben az órában, a mikor — hiszem, remélem — a párisi különvonat utasa még nem érkezett ebbe a városba, a melyet most örökre Magának szeretnék ajándékozni. Most kell megmondanom mindent. Most nem lehet, hogy ő ideérkezzék és Maga ne tudjon mindent, a mi a boldogság óráinak mélyén is bennem élt, ne higgye, hogy bántón, oh egyáltalán nem bántón, hanem úgy, mint egy végső, reményteljes imádság, szent óráknak tiszta koronája. És még a férfiak rendes közönségsége alá is mélyen süllyednek, ha azt mondanám, hogy ezzel, a mit most mondok, Magának tartozom én Legfene-sebb Álomnak. Magamnak sem tartozom vele,

senkinek sem és mégis ez nem lehet másképp és csakis azért könyörgöm ezt Magától, mert más-ként nem lehetne; legyen a feleségem kérem.

Örök menyasszonyomnak neveztem gyakran és én találtam szépnek, a mikor egyedül való anyanyelvén mondtam (többször magamban, mint meritem volna úgy, hogy Maga is meghallja.) Ma Fiancée Éternelle. És most arra kérem, váltsa be az álom ígértét és legyen teljes ez a boldogság, a melyen a legkisebb hiány is szentségtörő szakadék volna.

Tudok mindent. Tudom, hogy egy olyan asz-szonynak, mint Maga, a válpör az élet egész feldúlását jelenti, de új életet adok helyette, mindennél szebbet, az enyémét, a — Magáét.

Szép lesz az élet, bátran igérem, mert ha semmi másban, de a mi szerelmünk művészetében a legnagyobb tehetségnek érzem magam. Ösme-rem a válásról való szigorúan konzervatív, mé-lyen vallásos ítéletét. Számot vettem a tizen-egy esztendővel, a miben engedte, hogy ő azt hihesse, hogy Maga örökké az övé lesz és tu-dom azt is, hogy ő — oh — szereti magát és hogy hóhéri kegyetlenség őt mindenből kivetni. A szívem fáj görcsben zsugorodik össze, ha ő rá gondolok, de a fő a becsület, a tisztaság és az őszinteség, a mi türelhetlenné teszi számomra még a gondolatot is, hogy ő továbbra is Magára akasztja a nevét és mindent, a mi azzal jár. Értse meg kérem, (és nem furesa, hogy már is polemizáló, érvelő, meggyőzni akaró hangon beszélek?) Értse meg kérem Maga, a kit tisztábnak tudok, mint a szenteknek a menybe vezető útját, én volnék a világ legerköstele-nebb embere, ha engedném, hogy Maga to-vábbra is házasságát éljen ő vele. Aggodalma-mat és sóhajatomat leggyorsabb kengyelfutóm viszi Magához, mert mindennél fontosabb, hogy Maga ezt tudja, mielőtt ő megjött volna.

És — lám milyen imbolygó összevisszaság-ban futnak gondolataim (mindegyik csak azért sir, hogy Maga az enyém legyen Egyetlen, csak az enyém) — ne törődjék kérem e világban el-foglalt fejzetemmel sem. Nagybatám a csá-szár ő felsége, kegyes lesz hozzánk és meg fog engedni mindent. Hasonló esetekben, (csak a külsőségekre hasonlatosakban, mert hiszen ér-zelmünk páratlan, mint a nap és nincs, a mit hozzá hasonlítani vagy mérni lehetne) gazdag

érezéscsímét a szegény emberi nyelv szavaira bizván mégis csak így mondhatom: hasonló esetekben ő mindig kegyelmes volt... csak fel-jebb szállhatok, ha Maga a feleségem lesz és a hercegből csak akkor lesz igazi herceg, ha Julie kezét nyújtja neki. Megbánt vele halálo-san Kedves, ha legkisebb, leghalványabb, leg-mulandóbb árnyékként is az a gondolat kísérti, hogy én belső nagy boldogságom teljesülésének akár csak a legkisebb külső kárát is vállalhat-nám az életben, a melynek fontossága most érint stíjtón először, most, hogy egy korábbi és végzetes családügyi szerződés más hajlék alá lopja tölem Magát, a ki igazság szerint csak az enyém lehet.

Túlságosan egymásnak valók vagyunk és nem élhetünk egymás nélkül. A házasságról szölvá, ez talán még a mindent túlszárnyaló szerel-münknel is fontosabb és ez legyen egyuttal válasz arra is, a mit most gondol Örök Álom, hogy a házasság intézménye a föld színével, egyenlővé csiszolja a szerelem legmagasabb gyémántheget is. *Nem lesz így!* Nem tudok valami szepet látni vagy hallani, hogy ne nyom-ban azt kívánjam, hogy Magával osszam meg. Már jóval a személyes megismerkedésünk, ál-munk első beteljesedése előtt, az életem leg-főbb szokásává vált, hogy gondolatban órákig szakadatlanul Magával folytassak beszélgetése-ket és az emberi tulajdonvágy már csak abban a megnevesedett formában él bennem, hogy ha valami szepet látok, azt Magának kívánom rögtön. A halál sötétsége és siketsége volna számomra a percz, a melyben — Isten ne ad-jon, de hiába is akarna adni ilyent — nem Magára tudnék gondolni és legutóbbi komoly-sággal mondom, érzelmem eddig, legszebb, leg-szentebb teljesülési pillanataiban sem csökkent, de földöntúli szép arányokban nőtt mindig. Minden csak szebb, csak mélyebb, csak még inkább örökreszólo lesz mindig. És a szegény lelkem ígérteit és fogadkozásait helyett, egészen egyszerűen: nem lehet úgy, hogy házasságunk minden nappal ne váljék szebbé. A beteljesülés az álmok birodalmának új végtelen kék mezői felé fog vezetni mindig és minden szerelmen és hívségen túl, mint emberek annyira egy-másnak valók vagyunk, hogy nem lehetünk meg egymás nélkül és a legrutább bűn, nevet-

ségességében is kegyetlenül véres játék, magunk megcsalása volna, ha ezentul külsőségekből is nem nyíltan egymás mellett élünk. Minden a legszebb lesz köztünk és házasságunk huszonöt esztendeje olyan rövid lesz, mint az első nap.

És minden a mi közötté, miatta és érte van és lesz, olyan sok ugyan és mégis olyan kicsiny! Göröngyöső a szépségek egy új vilá-gának megszületésekor és — tudja, hogy nem szeretem a nagy szavakat és még azt sem merem most nagyon mondani, hogy nem vagyok ros z ember — igen és én mégis most e göröngyöket sem tudom meglátni. És semmi pátosz! Nem mondom, hogy mi lesz, mi lehet akkor, ha — a mit elképzelni nem merek — Maga elutasítaná életkérésemet, én Életem Minden Igérete. És, olyan biztosan tudom hiszen, sok szóval arra sem figyelmeztetem, a mi biztosan él Ma-gában, Én tisztaságom, hogy tündérkirálysá-gunk nyolcz napja után nem tudna már úgy élni, a hogyan eddig.

Valamikor, nagyon régen, a történelem előtti időkben talán (hetekkel ezelőtt) úgy szerettem Magát fényes elérhetetlenségben, hogy kívül tudtam helyezni az időt, a téren és a viszony-latokon, a melyek most fullasztóan borítanak be. Még mindig az elérhetetlenség királynői palástját hordja számomra és azt fogja hordani frigyünk késői évtizedeiben is. Olyan légi es olyan tiszta minden, mint volt akkor és mégis, a mióta eleven szavaink kezét fogtak egymás-sal, már tudom, hogy ő, a *vendég*, végzetes és legtöbb joga van Maga mellett. Méltatlannak érzem magam, ha erre gondolok, de — tartson ezért férfikorlátok közé szorított nagyon köz-napi valakinek — most már nem tudok erre nem gondolni.

Nagyon a Magáé vagyok Szerelmem és végtelenül boldog azért, hogy ezt a levelet meg tudtam írni úgy, hogy szép keze érinthesse azt, mielőtt még ő megjött volna és a lelke álmél-kodhassék vakmerő kérésében, de nem más-ként, mint a hogyan álmélkodni szoktunk, ha csodás és drága véletlenek miatt hirtelen rá-eszmélünk olyanra, a mit már esztendők óta a lelkünkben hordoztunk.

Hódolatom térdel szépsége előtt és nagyon kérem: e pillanattól fogva menyasszonyomként éljen.

(Folytatása következik.)



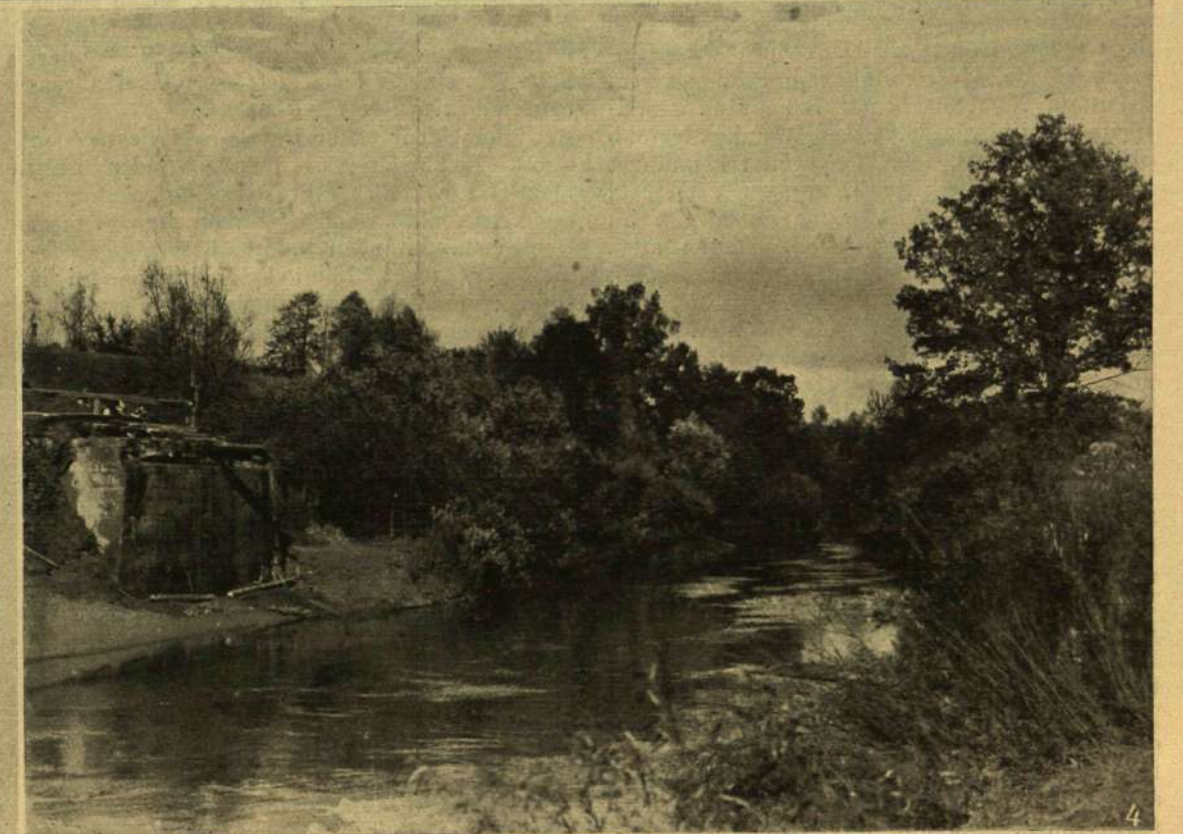
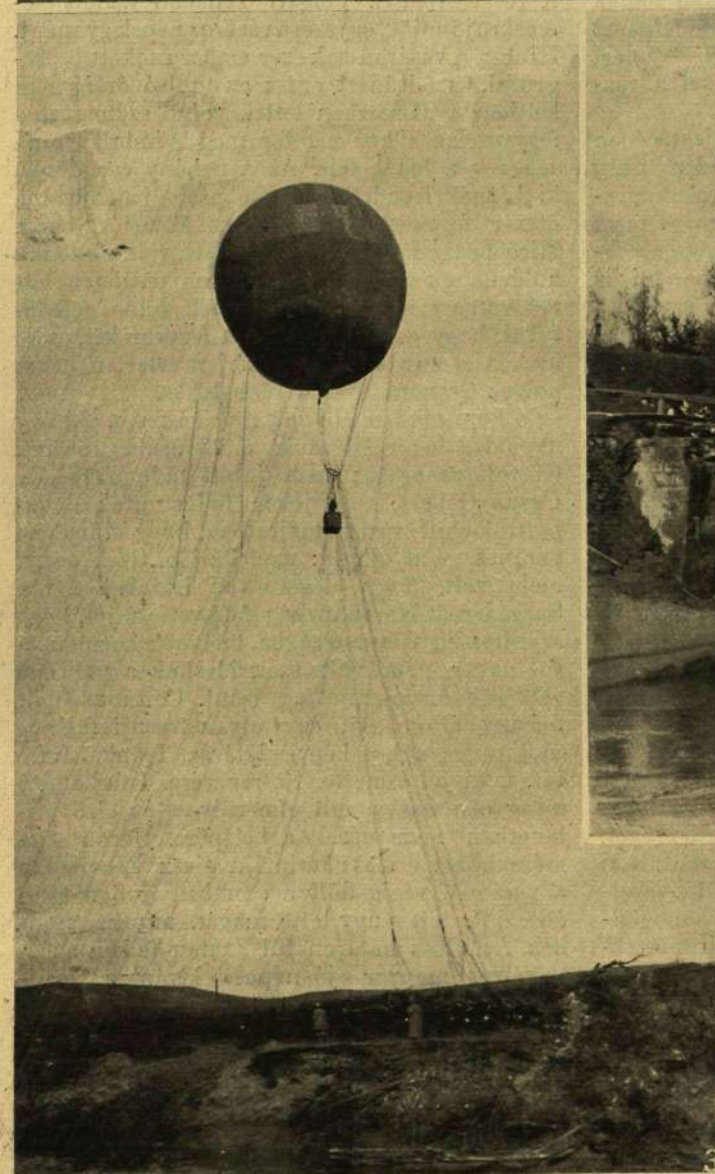
1. A biliei kapu Ipresben. — 2. Ipresben. — 3. Nieuport főtere. — 4. Dixmuiden az Yser csatornánál.

A HOL MOST A NAGY NÉMET HARCZOK FOLYNAK.



1. Felvonuló tüzérség. — 2. Ágyúút. — 3. Sebesült-vívők — 4. Beszélgetés tábori telefonon a harczvonal mögött. — 5. Tartaléksapatok Novemiaszt előtt, Przemysl mellett. — 6. Uteza Novemiasztban.

AZ ÉSZAKI HARCOZTÉRRŐL. — Jelt Gyula kiküldött munkatársunk félvételei.



1. Gépfegyver-oszt. — 2. Súlyos sebesült. — 3. Figyelő léghajó. — 4. A San folyó az oroszok által felrobbantott hid oszlopával. — 5. Tauszig Aladár főhadnagy repülőgépén, melyen október 3-án a körülzárt Przemyslbe és vissza repült. — 6. Sebesült-szállítók. — 7. Egy templomból ennyi maradt.

AZ ÉSZAKI HARCOZTÉRRŐL. — Balogh Badolf, a harcostérre kiküldött munkatársunk félvételei.

TÖRÖK SZIMPATIÁK.

Az Ugron Gábor-féle «székely puccs».

Nemzeteknek egymás iránt érzett szimpátiái és antipátiái változnak, mint a szellő iránya. Mert a legtöbb esetben az érdek irányítja azokat. A kikért valamikor lelkesedtünk s a kiknek gyarapodása jóleső örömmel töltött el bennünket, azokat gyűlölni kezdjük mindjárt, ha háborúba keveredünk velők, vagy ha csak szövetségesünknek is háborúja van velők. S a kik iránt ellenséges indulattal viseltettünk előbb, azokat szeretetünkbe fogadjuk, mikor mellénk állanak, ha mindjárt önzésből is teszik. Anglia és Franciaország halálos ellenségei voltak egymásnak évszázadokon át, nem volt az újabb időkben egyet kivéve háború, a hol egymás mellett állottak volna csatában, de sok volt olyan, a melyekben pusztá gyűlölködésből harcoltak egymás ellen. Még néhány év előtt is harsogott Párisban az utcai nóta «a piszkos disznó angolok»-ról s ma életre-halálra kötöttek egymással szövetséget. Az 1870-iki háború idején nálunk mindenki a francziákkal szimpatizált, sok fiatalember önként belépett a franczia hadseregbe s gróf Andrássy Gyula csak nagy nehezen tudta keresztül vinni a közvélemény követelésével szemben, hogy hadat nem üzentünk Németországnak. S hogy az ő politikája mégis győzedelmeskedett, annak legfőbb oka abban állott, mert fenyegetett bennünket az orosz, hogy segítségére megy a németnek, ha megtámadjuk. Most pedig mi állunk hű szövetséges gyanánt a németek oldalán s az oroszok és a francziákkal egyesült angolok küzdenek ellenünk.

Valamikor a szerbeket is dédelgettük. A bolgár-szerb háború idején, a mikor orosz tábornokok vezették a bolgár sereget és a mikor bolgárok képviselték a Balkánon az orosz politika érdekeit: az összes magyar közvélemény a szerbeknek fogta a pártját. Olyan nagy arányokat öltött nálunk a lelkesedés, hogy Milán király azt remélte: tettekben is meg fog nyilatkozni s önkéntes sereget toborozhat magyarokból. Ennek szervezése céljából beküldte hozzánk Kossuth Lajosnak balkáni megbízottját, a ki többek között e sorok íróját is fölkereste, hogy vállalja el a vezetést. S a hivatalos politika is a szerbek pártjára állott. Tudvalevő, hogy mikor a bolgár sereg veszedelmesen közeledett Belgrád felé, akkor követünk, gr. Khevenhüller állította meg útjában, átadván a főhadiszálláson Battenberg Sándor fejedelemnek királyunk levelét, mely a hadüzenetet tartalmazza, ha tovább nyomul.

Csak a török nemzet iránt éreztünk mi magyarok állandó szimpátiákat hosszú évtizedek óta. Ezeknek az érzéseknek az alapját nem az képezte, — legföljebb élesztőleg hatott rájuk, — hogy rokon nemzetek vagyunk. Ez a rokonság nagyon távoli s inkább tudományos megállapításból, semmint közérzésből fakad. Évszázadokon át nem nyilatkozott meg ez a rokoni érzés semmiben, mialatt ádáz ellenségei voltunk egymásnak s véres harcoknak szakadatlan sorát folytatjuk egymás ellen.

A mi érzelmi momentum ezeknél a török szimpátiáknál hatékonyan közrejátszott, részünkről inkább a hála volt az emigránsainknak nyújtott vendégjogért. Kossuth Lajos és társait a török kormány akkor sem adta ki Ausztriának, mikor háborúval fenyegették meg e miatt. Ezt nem felejtettük el. De azért tettekben megnyilvánulni kész szeretetet csak akkor kezdtünk érezni a törökök iránt, a mikor közösök lettek az érdekeink, a mikor őket ugyanaz a veszedelem fenyegette, a mely minket: az orosz. Úgy ítéltük és úgy éreztük, hogy az északi kolosszus csak a sorrend tekintetében tesz közöttünk különbséget, előbb a törökököt akarja megsemmisíteni, azután közvetlenül reá: mi következünk.

Innen magyarázható az a határtalan lelkesedés, melylyel az 1877—78-iki török-orosz háború alkalmával magunkévá tettünk minden török ügyet. Népgyűléseket tartottunk, szavaltunk és szónokoltunk, küldöttséget küldtünk Konstantinápolyba, mely kifejezést adjon szeretetünknek s oly lelkesedéssel fogadtuk a török szofták hozzánk küldött csapatát, a mely szinte a forrási hőfokig jutott.

Ugron Gábor tettekben akart kifejezést adni ezeknek az érzéseknek.

Az orosz hatalom Románián keresztül vonlatta le seregeit a török határra, a román kormány nemcsak megengedte a békés átvonulást, hanem szövetséget is kötött az oroszokkal s a saját hadseregével is részt vett a háborúban. Az oroszok ennek következtében teljesen biztosnak éreztették és érezték a tápvonalaikait és semmiféle jelentékenyebb csapatot nem hagytak a hátuk mögött az utak, lőszerraktárak, élelmezési telepek stb. őrizetére. Ha ily helyzetben egy ellenséges haderő, — p. o. az osztrák-magyar monarchiáé — megtámadja Erdély felől az oroszoknak ezt a vonalát, még kisebb csapatokkal is katasztrófának teszi ki hadseregüket. De az egyedüli hatalmasság, mely ezt megtehetné volna, abban az időben nem akarta felidézni a háborút.

Ekkor fogant meg Ugron Gábor lelkében az az elhatározás, hogy a maga elszántságából viszi végbe ezt a feladatot. Úgy ítélte, hogy 5—6000 fegyveresre lesz csupán szükség, ennyit pedig össze tud toborozni. Különösen, sőt csaknem kizárólag a székelysége számított. Ezek bíralommal voltak hozzá, büszkék voltak fényes tehetségeire. Bizonyos volt, hogy sokan fogják követni szavát, kivált ha jó zsoldot és felpénzt ígér s nagyon sokan lesznek olyanok, — mert hát ez az emberi természet, — a kiket a gazdag préda reménye fog vonzani.

Ugron Gábor ekkor ifjú kora teljességében állott. Lelke lángolni tudott minden nagy ideálért s a mellett a praktikus dolgokat mindig a legpraktikusabb oldalukon ragadta meg. Organizálni kitűnően tudott s bátorsága a vakmerőségig ment. Némi katonai ismeretei is voltak: nemcsak a közös hadseregben szolgált le az önkéntességi évet, de végig küzdötte a francia-porosz háborút is, a francziák oldalán, mint önkéntes a Garibaldi csapatában. Jól tudta, hogy e vállalkozásba fogván: a fejével játszik. Ha elfogják az oroszok, az első fára kötik, mert hiszen nem rendes hadviselő fél. Itthon is kereset alá fogják a hatóságok, ha egy barátságos államot haddal támad meg. De bizott abban, hogy vállalkozása sikerülni fog, hogy a katasztrófa elé vitt orosz sereget tönkre fogják tenni a törökök, egész Magyarország ujongani fog s ha némi büntetést szabnak is reá a bíróságok, (a mely siker esetén túlnagy nem lehet), azt a hazáért szívesen elszenvedi.

A vállalkozáshoz pénzre volt szükség és fegyverre, mely utóbbit a legnagyobb titokban kellett beszerezni. Ugron úgy remélte, hogy pénzt az angol kormánytól fog kapni. Anglia akkor az oroszban látta legnagyobb ellenségét, a kinek terjeszkedésétől joggal tarthatott, a ki egyedüli riválisa Közép-Ázsiában s fenyegetheti kelet-ázsiai birtokait s a ki ha elfoglalhatja Konstantinápolyt, a legnagyobb mértékben veszélyeztetni az angol világkereskedelmet. rs ha Anglia nem is mert a folyó háborúban nyíltan a török mellé állani, megért az angol erkölcsi felfogással az, hogy titokban, rizikó vállalása nélkül segítse az oroszok ellenségeit. Ugronnak azonban nem lévén semmiféle összeköttetése az angol kormánnyal, Simonyi Ernőhöz fordult, az országgyűlési függetlenségi párt akkori elnökéhez.

Simonyi Ernő, mint száműzött sokáig élt 1849 után Angliában, széleskörű európai műveltséggel bírt, összeköttetései voltak angol politikusokkal és üzletemberekkel, s visszatérve a hazába is néhány nagy angol vállalatnak volt itt a meghatalmazottja. A mellett lelkes hazafi, nagy bátorságú férfi, a ki győnge fizikuma s előrehaladott kora dacára, jelentős vállalatokra mindenkor késznek bizonyodott. Simonyi vállalta Ugron megbízatását, s rövid néhány hét alatt megvolt a szükséges pénz. Hogy kicsoda adta, az Simonyi titka maradt. Ugron csak annyit tudott, hogy egy angol úr hozta, a kit Mr. Johnson gyanánt mutatott be neki Simonyi.

Most már a fegyvereket kellett megszerezni. Az osztrák-magyar hadseregben akkor hozták be a Wernld-féle új fegyvereket, s kimustrálták a régiek, de alapjának szintén igen jó Wenzel-féle hátultöltő puskákat. Ezekből néhány százezeret bocsátottak potom pénzen áruba. Ugron egy ügyes embert kutatott fel valahol, a ki Szerbia ügynökének vallotta magát, s ajánlatot tett a hadügyminiszteriumnak néhány ezer Wenzel-féle fegyver megvételére. Hogy annál bátrabb legyen a fellépése és gyanút semmikép se keltő: kihallgatást kért

Albrecht főhercegtől is, s azt is rávette, hogy kérését támogassa. A dolog sikerült. A fegyvereket a bécsi arzenál erős ládákba csomagoltatta, hogy feltűnést ne keltsen a dolog. (Ugron is ép ezt akarta). A ládák azután hajóval mentek le Belgrádig és onnan Báziaison keresztül Háromszékre.

Ugron azalatt nagy enerzsiával szervezte a székelyek között a sereget. Csupa kiszolgált katonát fogadott fel, a kik ép a Wenzel-féle puszkákkal lettek valamikor kiképezve. Mindenki megkapta rangját, melylyel a hadseregben szolgált. Tiszt is akadt megfelelő számban, úgy, hogy előre megalakultak a szakaszok és a századok, s minden ember tudta, hogy melyik keretbe tartozik s ki a közvetlen parancsnoka. A fővezérletre A. J. egy volt osztrák tiszt volt kiszemelve, mert Ugron úgy ítélte, hogy e feladatra nem elegendők az ő katonai ismeretei.

A dolog úgy volt tervezve, hogy a bereczki vásáron jön össze a sereg. Bereczk csak néhány kilométernyire fekszik a román határtól, a hová kitűnő karban tartott országút vezet. A résztvevőknek polgári ruhában kellett Bereczkre jönniök, egyszerű vásáros népek gyanánt. Miután a vásáron sok ezer ember szokott összegyűlni, ez feltűnést egész az utolsó óráig nem kelthetett. Bereczken lettek volna szétosztva a fegyverek s akkor menten meg is indult volna a sereg a határ felé. Az a néhány csendőr, a ki kéznél leendett, meg se próbálhatta volna ötezer fegyveres embernek a föltartóztatását. Mire pedig katonaságot lehetett volna ellenük küldeni, ők régen idegen állam területén lettek volna s talán be is fejezték volna feladatukat, hogy aztán eldobván a fegyvereket, erdei utakon át mindenki visszatérjen ártatlan békés polgár gyanánt a házi tűzhelyhez.

Mikor minden elő volt már készítve, néhány nappal a bereczki vásár előtt árulás történt. Ki volt az áruló: nem jutott tudomásra. De Ugron Gábort még jókor tudósították Budapestről chiffrírozott táviratban, hogy elfogatási parancs ment ellene: meneküljön. Csak annyi ideje volt, hogy elégette az iratokat. Aztán Szegeden át Horvátország felé vette útját, hogy kijuthasson Olaszországba, melynek kormányával akkor nem volt szerződésünk a politikai vétkesek kiszolgáltatása iránt. Cormons előtt néhány állomással egy olyan vasuti fülkébe nyitott be, a hol képviselőtársa Ivánka Imre ült, a ki jól ismerte. Szerencsére Ivánka egy újság olvasásába volt elmerülve s az első pillanatban nem nézett a belépőre. Ugron szemére húzta széles karimájú olasz kalapjának a peremét, végig dőlt a szemben levő ülésen, falfelé fordult s úgy tette magát, mintha aludnék. Az olasz határon túl azután felkelt s egy szívélyes magyar «jó napot» kívánt a barátjának. Szabad volt.

Gondja volt azonban reá, hogy időközben hamis nyomra vezette a rendőrséget, miután szökése napokig tartott. Öcsését Ákóst odautasította, hogy menjen fel Bécsbe és onnan álnév alatt táviratot adjon fel magamagának a budapesti lakására. E táviratban arról értesítette Mayer Ferencz úr Ugron Ákóst, hogy Szabó István az éjszakai vonattal Bodenbachba fog érkezni és onnan tovább utazik. A budapesti rendőrség lefoglalta a telegrammot s felült a nem is nagyon raffinált fogásnak. Azt hitte, hogy Szabó István azonos Ugron Gáborral, a ki Bodenbachon át szökik, elrendelte sürgönyileg, hogy letartóztassák s a jó fogás reményében elmulasztotta a másodlatú intézkedéseket. Ugron Ákos pedig a legelső vonattal visszajött Budapestre s még aznap este felment a nemzeti kaszinóba. Ott újságolta neki Thaisz Elek akkori rendőrkapitány, hogy testvérét Gábort, most fogják letartóztatni Bodenbachban.

Ugron Gábor külföldön maradt, míg elcsendesedett a vihar, de idehaza megindították az eljárást azok ellen, a kik résztvevői voltak a tervezésnek. Marosvásárhelyen heteken át tartott a törvényszéki tárgyalás. A székelyek úgy hazudtak, mint a karikacsapás. Senki sem tudott semmiről. A bírák végre is a vidámabb oldalról nézték a dolgot s a vádlottak fel fogván a helyzetet, nagyban hozzájárultak, hogy általánosabb legyen a derűtség. Bizonyítékok hiányában föl kellett mindenkit menteni s Ugron Gábor is hazajöhetett.



— Balogh Radó, a hivatásra kiküldött munkások egyikének. — AZ ÉSZAKI HARCOTÉRRŐL. — ÁGYÚVEG FELDZÁRÁKOR.



TÖRZS TELEFONJA.



MUNICIÓS LOVAK FÖDÖZETBEN.

AZ ÉSZAKI HARCTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harctérre kiküldött munkatársunk felvételei.



KÖTÖZŐHELY A SEGÍTŐHELY MÖGÖTT.



SEGÍTŐHELY A RAJVONAL MÖGÖTT.

AZ ÉSZAKI HARCTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, kiküldött munkatársunk felvételei.

HÁBORÚS HULLÁMOK.

Az udvarias francia.

Azok a honostársaink, a kiknek első csapaja most érkezett haza Gallia földjéről, a polgári hadifogságból, igen-igen mérsékelt lelkesedéssel nyilatkoznak a híres francia udvariasságról és lovagiasságról. Sokáig voltak francia földön, tovább, mint a meddig szerettek volna, de egybehangzó vallomásuk szerint: nem találkoztak vele. Se az udvariassággal, se a lovagiassággal. Pedig csupa nem kombattáns elem: asszony, gyermek vagy agastyán lévén valamennyi, nem karddal a kezükben vonultak Franciaországba. Sőt ellenkezőleg: a békés munka, a tanulás vágya, a szimpátia, sőt egyiket-másikat a rajongás vitte oda. Van közöttük, így olvasom, egy nő, a ki csak azért utazott a nyár elején Párisba, hogy Anatole France-ot szemtől-szembe láthassa. Mások tudományos kongresszusra mentek. És ezek mind — börtönből kerültek vissza, megkínözva, lerongyolódva, valósággal rabunkára fogva, durvaságot és megalázásokat szenvedve. A világhírű francia udvariasság dohos csellákba zárta a védtelen nőket és ártatlan gyermekeket, a világhírű francia szakácsművészet pedig három hónapon át napnap után egy tál krumpillevest lőkött eléjük. Mindig krumpillevest és soha semmi mást, mint krumpillevest.

A ki ebből a valóságból azt a következtetést vonná le, hogy a francia nemzet barbár és értéktelen, az semmiesetre se lenne igazságos. A francia nem barbár és tömegesen vannak tulajdonságai, a melyek az egész emberiség legbecesebb értékei közé sorozzák. Ez egy vitéz és nagyszerűen gazdag nemzet, a mely a léleknek és az elmének leggrandiózusabb lendületére képes. Eredményei megtöltik a könyvtárakat, a laboratóriumokat, a képtárakat, a kincsek tömegét adják a tudományoknak, a művészetnek, az izlésnek és magának

a történelemnek. A francziára mindig szüksége volt az emberiségnek és az a meggyőződésünk, hogy a jövődó is reflektál rá, tartogat a számára hivatást. *Fluctuat, nec mergitur*: Páris városa a mottójában is az egész francziasságot képviseli.

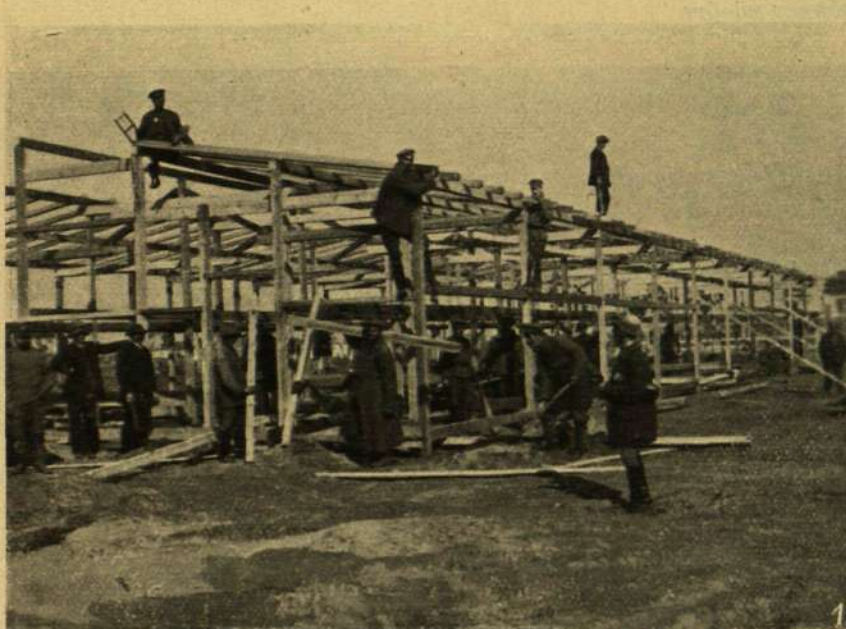
De a mi speciálisan a világhírű francia udvariasságot illeti, meggyőződésem, a szerencsétlen, azaz most már szerencsés internáltak előadása igen kevéssé fogja megkapni azokat, a kiknek már volt módjuk, hogy látó szemmel a szemébe nézhetek annak a világhírű francia udvariasságnak. A találkozás lehetett kellemes, de semmiesetre se — megnyugtató vagy éppen meggyőző. A kellemessége ugyanis — művészi gyönyörűség volt. A legnagyobb mértékben hasonló azoknak az igen finom selyemből meg bársonyból készült, sokszor meg is parfümözött művirágoknak a szemléléséhez, a melyekért az egész világ milliókkal adózik Párisnak, mert hasztalan minden utánzó igyekezet, sehol se tudják olyan ügyesen, annyi izléssel, ügyességgel és chikkel csinálni őket, mint a francziák. Ez a művirág szinte szebb, frissebb, gyöngédebb és bájosabb, mint az igazi. Csak épen, hogy — nem igazi. És természetesen nem is ingyen terem, mint naiv modellje a természetben.

A világhírű francia udvariasság, ezt minden Párist látott jószemű idegen megállapíthatta, annak a francia virágcsináló művészetnek egy remeke. Elragadó az elmésséggel, találékonysággal, tökéletesen kicsiszolt ügyességével és izlésével, sokkal kisebb, mert mentesebb minden naivságtól, mint — az igazi. Elbűvölő, mert tudatos és hatásos megy. Ez a hatás néha egészen üzleti, jól meg kell fizetni, mint a selyemből készült művirágot, sokszor önzetlen annyiban, hogy a mester a munkájában való gyönyörűséggel honorálja magát, de egészen ingyen soha se adódik, mert a ki adja, lehetőleg egyenértékű viszonyt vár érte. Ha nem is pénzben: a francia

udvariasság legdúsabb materiájában: szóban. Mert a francia, mondjuk a párisi udvariasságnak ez az igazi forrása. A példátlanul ki-művelt, gazdag frazeológia, a mely minden árnyékkal, minden rezdülő méltánylására a szép és megejtő formák özönét kínálja. Természetesen annak a legdúsabban, a ki ebben a kincses kamarában otthon van és így fáradság nélkül tud belőle meríteni és — fizetni. Az udvarias frázist rögtön egy másik udvarias frázist. Ha erre képtelen, egyszerre vége van a játéknak. Több mint gúny: hideg és durva góg vonásai merednek meglepett arcára. Művirágot a csinálója soha se tűz a vándor kalapja mellé — ingyen.

Hogy mennyire műtermék, ha a tökéletes-ségében akár műrekek is a világhírű francia udvariasság, ennek legelmebbi bizonyossága az, hogy kizárólag városi produktum. Ott, a hol az ember közelebb maradt a maga eredendő vonásaihoz, kevésbé tanult meg mássá lenni, mint a mi: egyszerűen ismeretlen. A francia paraszt a világ legdurvább egoistája. Barátságát a komorságig és fősvény a lelketlen-ségig. Se egy jó szót, se egy pohár vizet nem ad ingyen. Talán ezért van, hogy a párisi francia csak a gúny, sőt a gyűlölet hangján tud szólni a tulajdon parasztljáról, a ki őt a maga természetétől elárulásával egyszerűen leleplezi. Nem a magyar parasztember pártatlan nobilitását, de a számító és fortélyos olasz paraszt vidám nyájasságát vagy az igen takarékos német földműves készségét se lehet a francia önző ridegségével egy napon emlegetni.

A világhírű francia udvariasság meg fog maradni a mostani leleplezések után is világhírűnek. Csak azt tudják meg most már azok is, a kik idáig még nem tudták, hogy: miből készül és meddig tart? És megismerik, hogy a francia természetben nem oly óriási az út a legkecsesebb frázistól védtelen asszonyok megkínzásáig és éhezteségig. Sz. Zs.



1-2. Barakkot építenek önmaguknak lakásul. — 3. Odut vájnak a földre pihenőhelynek. — 4. Őrsz fogoly mint vegyeskereskedő.

ORSZÁG FOGLYOK MAGYARORSZÁGON.

A PATRICZIUS.

Regény. (Folytatás.)

Irtá John Galsworthy. — Angolból Kendeffy Katinka.

Andreyval forgott a világ; de azért minden érzéke természet feletti módon működött, úgy hogy tisztán érezte az apály idején sekély vízü folyó iszapszagát. Remegve felelt:

— Oh! Megyek, igen, azonnal megyek. — Egészen egyedül van, nem hívta magát, de azt hiszem, csak a maga otléte mentheti meg. Engem összetévesztett magával. Emlékszik, azt mondta egyszer nekem, hogy jó beteg-ápolónő!

— Igen! Már nem forgott vele a világ, de elvesztette az érzékei természetfeletti működését s megzavarodott. Hallotta, a mint Barbara szólt:

— Elviszem odáig a kocsmáig. — Azonnal készen leszek; felelte halkan s bement a hálósobájába.

Anyira meg volt zavarodva, hogy egy pillanatra sem eszmélt. Aztán minden megsemmisült egy különös lágy, gyötrelmes édes érzésben, úgy tetszett, mintha új ösztönök születtek volna benne; és gyorsan, de sietősen és konfúzió nélkül, elkezdett csomagolni.

Egy táskába rakta a saját toilett eszközeit; flanelt, vattát, eau de Colognet, melegítőt, borogatásokhoz valókat, hőmérőt s mindent a mije volt s a miről gondolta, hogy egy betegnek szüksége lehet.

Egyszerű ruhát öltve, kezébe vette a táskát s visszatért Barbarához. Együtt ültek be a kocsiba. De abban a percben, mikor az megmozdult, hogy arra a találkozási vigye, mely után úgy sóvárgott s melytől mégis annyira félt, úgy elfogta a remegés s nagyon sápadtan s csendesen húzódtott be egy sarokba.

Hallotta, a mint Barbara odaszólt a kocsinak:

— Hajtson a Strandon át s álljon meg valahol, a hol jeget lehet venni!

Aztán mikor benyújták a jeges zacskót, hallotta, hogy Barbara azt mondja:

— Ha Milton igazán beteg lesz, elviszek magának mindent, a mire szüksége lesz.

Mikor a kocsi megállt a meglátta a lépcsőházat, melyben fel kell mennie, visszatért a bátorsága is.

Érezte a Barbara meleg kezét a kezében, aztán felvette a táskáját s a jegzacskót s felszaladt a lépcsőn!

IX.

Nettlefildből visszatérve, Milton egyenesen a lakására ment. S beletemetkezett a birtok-kérdésről írandó munkájába. Egész éjszaka dolgozott, — ez volt a harmadik álmatlan éjszakája, — s megszakítás nélkül folytatta másnap estig. Ekkor furesa nyomást érzett a fejében s lement a folyam partjára sétálni. Mikor hazatért, félt, hogy álmatlanul fog vergődni, azért nem feküdt ágyba, hanem leült egy mély karosszékre. Elaludt, de rettenetes álmái voltak s mikor felébredt, ép oly fáradtnak érezte magát, mint azelőtt.

Megfürdött, kávét főzött, aztán újra leült az írósztala mellé s kényszerítette magát, hogy oda figyeljen s dolgozzon.

Dél felé halálós fáradtságot érzett, a feje szédült, — de undorral gondolt arra, hogy ennie kellene. Kiment a Strandra, megvett egy szükséges könyvet, újra kávét ivott s visszatért a munkájához.

Négy óra táján azonban észrevette, hogy a szavak elvesztik értelmüket s a feje tűrhetetlenül forró. Felállt s bement a hálósobájába, hogy megfürösse a fejét hideg vízben. Aztán — maga sem tudta, hogy — elkezdett fel és alá sétálni s szaggatott, zavart párbeszédet folytatott önmagával.

Ebben az állapotban akadt rá Barbara.

Mikor a leány elment, Milton úgy érezte, hogy minden csepp ereje elhagyta. Egy kis feszület lógott az ágya fölött s a férfi térdre vetette magát előtte. Fejét a takaróba rejtette, karjait a fal felé kinyújtva mozdulatlanul fekdött. Nem imádkozott, de nyugalmat keresett ebben az érzésben. Az öntudatlan keresztül, — melyet valósággal önmagára szuggesztált — vékony, égető delirikus szikrák villantak át. Aztán nem érzett egyebet, mint kimondhatlan

testi rosszulletet s ez ellen fellázadt az egész akarata. Elhatározta, hogy nem lesz beteg, nem lesz egy nyomorult, tehetetlen lény, mely ki van szolgáltatva az asszonyok ápoló-szenvedélyének.

De a rosszullet percei mind hosszabbak lettek, mind gyakrabban jelentkeztek s hogy megszabaduljon tőle, felállt s újra fel s alá járt a szobában, a míg egy ájulási rohamot érzett. Nehogy elessen, végső akaraterejével, leült az ágyra. Az égi forráság után most már jeges hideget érzett s boldog volt, hogy magára vonhatta a paplant. Aztán újra fel-lángolt a forráság, de a beteg ember ösztö-nével nem dobta le magáról a ruhákat, mozdulatlanul fekdött.

Úgy tetszett neki, mintha a szoba valami vastag fehérleggő változott volna, mintha felhő lenne, mely őt beburkolta úgy, hogy képtelen volt megmozdulni. A halló s szagló érzéke természetellenesen kiélesedett. Érezte a távoli utcák szagát, virágok illatát s a Barbara ruháiból kiáradó parfümöt, — érezte a könyvek bőrkötésének s a folyó fenekén levő iszap szagát is.

Az óra hatot ütött. Megszámlált minden ütéset egyenként s egyszerre úgy tetszett, mintha az egész világ ütdőrákkal, csengőkkel, harangokkal s emberi léptek zajával volna tele.

A látása ellenben lehetetlen képeket varáz-solt eléje s végül teljesen belemerült annak a sűrű, fehér felhőnek a látásába, mely őt be-burkolta s folytonos kalapácsolás hangja mel-lét, felemelte a levegőbe. A felhő felületén apró arany pontok mozogtak s mikor jobban megnézte, látta, hogy bekák. Aztán a bekák alatt egy óriási arc képződött. Az arc sötét, bronzszínű volt s egy tüzes szempár égett benne, mely forró parázsként égette a Milton agyát. Minél jobban törekedett, kilódott, hogy megszabaduljon attól a szempártól, annál mé-lyebben fűrődött bele, annál gyötrelmesebben égette. A hangja elállt, nem tudott kiáltani s az az arc keresztül gízolt rajta.

Mikor magához tért, a homloka nedves volt s valami, a mit egy kéz a fejéhez tartott, végig csepegett az arcán. Felemelte a kezét s megrintette a föléje hajló alak arcát; aztán hirtelen elfojtott zokogást hallva, — sóhajtott. Valaki megfogta a kezét s Milton érezte, hogy forró remegő ajkak tapadnak rá.

A szoba oly sötét volt, a szemei is homá-lyosak voltak, hogy alig láthatta az arcát, de hallotta a lélekzést s a ruhája legkisebb zizegésének a hangját; és a kezének s hajának illata fátvált vont köréje. Úgy érezte, hogy a láb minden kinja ellenére, lassan-lassan tágu-l az a vaspánt, mely szorítja az agyát.

Nem kérdezte, mióta van mellette, mozdula-tlanul fekdött, de pillanatra sem vette le róla a tekintetét, félt, ha nem látja őt, újra végiggázol rajta az az arc, mely most is ott ólálkodott valahol a levegőben. Aztán hirtelen úgy érezte, hogy tovább nem tudja visszatartani; intett az asszonynak s mikor föléje ha-jolt, átkarolta s ebben az ölelésben keresett menedéket az ellen a rettenetes arc ellen.

Ez alkalommal nem volt oly hosszú és mély az ájulása. Delirium váltotta fel, melyet ön-tudatos percek szakítottak meg. Ilyenkor tudta, hogy az asszony ott van mellette, a tompított gyertyafénynél látta a fehér ruháját, a mint meg-meglibben az ágya mellett, tudta, hogy ott ül az ágy szélén s megfogja a kezét és érezte a jegzacskó kellemes hűvösségét a fején s az eau de Cologne szagát is. Aztán újra nem tudott semmiről, lelke átvándorolt a ho-mály világába, a hol a feje fölött lógó feszü-let megduzzadt s kiemelkedett, mintha rá-akarna szakadni. Kétségbeesett kénysért érzett, hogy letépje, mely addig fokozódott, a míg óriási erőfeszítéssel felült s lerántotta a falról. És mégis a jelenlétének a misztikus érzése átszivárgott az öntudatlan világba is s elkísérte legsötétebb vándorlásaiban; s ha egyszer vele volt, ott a hol idegenszerű, különös vilá-gításban tüntek fel a fak és mezők, az ingo-vány fekete vonalai s a ragyogó tenger, — minden megvilágosodott s édes gyönyörűség-gel töltötte el.

Hajnaltájban hosszabb ideig volt öntudatos. Bámulva, mintha isteni csoda volna, szívtá magába az asszony képét, a mint ott ült az ágya mellett egy karosszékre. Mozdulatlanul

ült bő fehér ruhájában, az aggodalmas figye-léstől halvány arczzal. A szeme hihetetlen kifejezéssel tapadt rá, az ajka összeszorítva, remegett minden parányi mozdulatára. És Milton kétségbeesetten, élesen fulta fel annak az önmagáról teljesen megelégedezett arcnak az édességét.

X.

Barbara nem árulta el senkinek a testvére betegségét. Az ösztöne azt súgta, ne tegye ki annak a veszélynek, hogy megzavarják. Dok-tort hívott s maga naponta kétszer ment le, hogy hirt halljon a Milton állapotáról.

Az apja és anyja Lord Dennisnél voltak, a goodwoodi saison már megkezdődött. Barba-rának az volt az egyetlen nehézsége, hogy el-fogadható méntséget találjon arra, hogy ő maga Londonban maradjon. Végre is azzal a fél igazsággal állott elő, hogy Miltonnak szüksége van rá s ezt mindketten elfogadták, mert egyik sem tudott szabadulni attól a gondolattól, hogy Milton túlságosan a szívére vette a történeteket.

A hatodik napon, mikor Milton túl volt a krízisen s a láb többé nem tért vissza, Bar-bara maga is lement Nettlefildből.

A hogy megérkezett, az anyjához ment, a kit a hálósobájában talált. Pihenésre volt szüksége egy forró goodwoodi nap után.

Barbara nem félt az anyjától, — igazság szer-int senkitől sem félt, csak Miltontól s valami csodálatos, megnevezhetlen módon egy kicsit Courtiertől is. De mikor a komorna kiment, még sem kezdte el azonnal a mondanivalóját — Lady Valleys pedig — a ki tele volt egy Goodwoodon hallott társaságbeli botrányval — sietve mondott el belőle annyit és olyan for-mában, hogy azt a leánya füleinek szánta.

— Mama, — szakította félbe Barbara hirtelen — Milton nagyon beteg volt. De már túl van a veszélyen s szépen javul. Aztán merem a remélt hölgy szemébe nézve, hozzá-tette: — Mrs. Noel ápolja.

Mikor az első pillanat rémülete elmúlt, Lady Valleys furesa zavart érzett a Barbara utolsó szavai hallatára. A helyett, hogy a botrányt szerető ember kapott volna benne táplálékot, ő maga volt halálisan izgatott, a mit ő vég-telenül kellemetlen érzésnek talált. Ilyen körülmények között egyetlen nő sem ápol egy fér-fit, a nélkül, hogy a világ szemében ne fűzze hozzá a legszorosabb kötelék.

Barbara folytatta:

— Én magam vittem oda. Bizonyos voltam benne, hogy csak ez mentheti meg, mivel az érte való szenvedés okozta az egész bajt. Természetesen senki sem tud róla, csak a doktor és — Stacey.

— Istenem! — sóhajtott Lady Valleys. — Csak ez menthette meg Miltont.

Lady Valleysban hirtelen feltámadt az anyai ösztön.

— Igaz, a mit mondasz Babs? Igazán túl van a veszélyen? Mily nagy könnyelműség volt tőled, hogy eltitkoltad előlem!

De Barbara meg sem rezdült s az anyja visszazökkent a saját gondolataiba.

Az a Stacey egy alattomos macska! — szólt aztán hirtelen. Abban az ártott botrány-ban is, melyet az előbb adott elő, szerepelt a hagyományos komorna. De Lady Valleys nem találta mulatságosnak a véletlenek ilyen módon való találkozását. Aztán látva, hogy Barbara mosolyog, csipősen mondta:

— Nem látom, mi van itt nevetni való!

— Oh, csak az, hogy azt hittem, mulatsá-gosnak fogja találni, ha azt mondom, hogy Stacy is benne van a dologban.

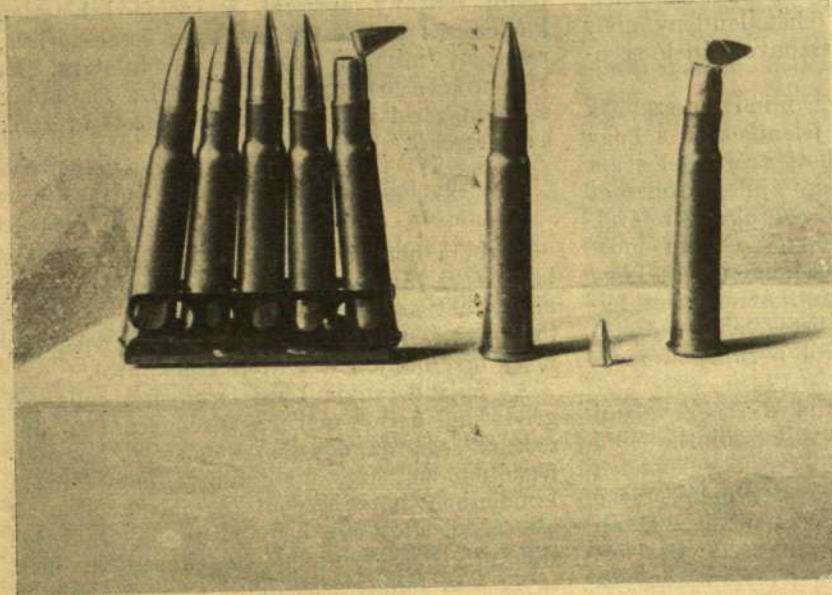
— Mit beszélsz? Azt akarod mondani, hogy Stacey nem tud róla?

— Egy árva szót sem!

Lady Valleys mosolygott.

— Milyen boszorkány vagy Babs! — aztán maliciózan tette hozzá: — Claud az any-jával, Bertie s Lily Malvexind átjönnek ebédre Whitewaterből; menj öltözni! S olyan élesen nézett a leányára, hogy annak lassan-lassan sötét pír lepté el az arcát.

Mikor Barbara elment, Lady Valleys vissza-esett a gondolataiba. Első impressziója az volt, hogy beszél a férjével, a második, jobb ha egyelőre titokban tartja a dolgot. Mivel Barba-



Ezeket az angol patronokat a monsi csataterén találták szeptember 5-ikén a németek. A nikkelből készült hüvelynek golyója ólomból való, a végén alumínium kupakkal. Mikor a golyó eszt talál, a kupak leválik és az okozott seb súlyosabb mint a hírhedt dum-dum lövegé. Angol fogoly tiszték állítása szerint a patrónok Afrikába voltak szánva, a mit a láda jelzése bizonyít.

ANGOL PUSKAGOLYÓK.



A HÁBORÚ NAPJAI.

November 5. Az északi hadszíntéren hadműveleteink november 4-én is tervszerűen folytak s az ellenség nem zavarta őket. A Wyslock torkolatától délre csapatunk az oroszokat, a kik a Szan nyugati partjain vetették meg lábukat, összes állásaikból kivetkék, ezernél több oroszot foglyul ejtettek és gépfegyvereket zsákmányoltak. A Strij völgyében sem birt már az ellenség támadásainak helytállani; itt ötszáz oroszot fogtunk el és egy géppuskás-osztály és egyéb hadianyag jutott birtokunkba. A nyugati harctéren belga csapatok angolok és francziák támogatásával heves kirohanást intéztek a németek ellen Nieuporton át a tenger és az elárastott terület között. A németek minden nehézség nélkül visszaverték őket. A németek támadása több ponton előrehaladt. Az angol partoknál, Yarmouth közelében tengeri csata volt angol és német hadihajók között: német hajók megtámadták a Halcyon angol parti őrhajót, melynek angol cirkálók jöttek segítségére, mire a németek eltávoztak, de hátréjük aknákat dobott a vízbe, melyek a «D. 5.» angol tengeralattjáró hajót elpusztították. Ez a hír Angliában érthető nagy izgalmat kelt. A kaukázusi török-orosz határon harczok folytak; konstantinápolyi jelentések szerint a törökök sikerével. A törökök Egyiptom felé is föl vonultak.

November 6. Északon a harcz szünetel. «Ha helyzetünk helyi előnyei dacára az arcvonalon egyes részein már nyert területet az oroszoknak átmenetileg ismét átengedünk, ezt az általános helyzet indokolja» — így szól hadvezetőségünk jelentése. A németek támadása Belgiumban Ypresnél jól halad előre, Labassée mellett északra és az Argonne-szoban is területet hódítanak. Fontos támpontot vettek be, nagy veszteséget okozva a francziáknak, Bois-Bruleben, Saint-Miheltől délnyugatra. A német flotta nagy sikert arat a Csendes-tengeren, Chile partvidékénél: egy német cirkáló hajóraj a «Monmouth» angol páncélos cirkálót megsemmisíti és a «Good Hope» páncélos cirkálót súlyosan megrongálja. A «Glasgow» kis cirkáló és a «Nürnberg», «Leipzig» és «Dresden» kis cirkálók vettek részt; egyikük sem szenvedett kárt. A kaukázusi határon a török lovasság visszavonulása kényszerít egy kozák csapatot. Konstantinápolyi hírek szerint török csapatok, melyek három ezer beduinnal együtt átléptek az egyiptomi határt, megkezdtek a hadműveleteket az angolok ellen.

November 7. Északkeleti harcterünkön a helyzet változatlan. Szerbiában hadseregünk nagy sikereket arat: a Czer Planinán és a Sabácztól délre fekvő területen támadásaink előrehaladtak. November 6-án a harcászatiilag fontos Misari-magaslatokat hatalmunkba kerítettük és itt 200 embert foglyul ejtettünk. Krupanjál is megkezdtek a támadást az igen jól megválasztott és megerősített ellenség hadállás ellen. Csapatunk november 6-án a szerb sáncok egész sorát rohammal bevették, mintegy 1500 szerbet fogtak el, 4 ágyút és 6 gépfegyvert zsákmányoltak. Csingtau, a németek keletázsiai kikötője, a japán és angol tülérővel szemben, hősi ellenállás után elesik. Mezopotámiában, Abadan közelében, a Sat el Arabon egy török motoros-naszád őrdíjat közben lövéseket váltott egy angol ágyúnaszáddal, mely utóbbin robbanás történt.

A motoros-naszád néhány lövedéke felgyújtotta az abadani angol petroleum-raktárakat.

November 8. Az északi harctéren nem volt harcz. Szerbiában november 7-én minden arcvonalon változatlan hevesseggel folyt a harcz. Vitéz csapatunk az ellenség végsőre elszánt ellenállása dacára a Krupanj körüli területen sánczot sáncz után foglaltak el és rohammal bevették a szerbek által bevehetetlennek tartott koztajniki fontos támpontot is. A németek az argonnei erdő nyugati szélén, Vienne le Chateau mellett egy fontos magaslattal, melyért heteken át folyt a harcz, elfoglaltak, két ágyút és két gépfegyvert zsákmányoltak.

November 9. Az északi harcterekről nincs újabb hír. A németek Orosz-Lengyelországban a Wystitől északra visszaverték az oroszok támadását, súlyos veszteségeket okozva nekik, több mint 4000 oroszot elfogtak, 10 gépfegyvert zsákmányoltak. A nyugati harctéren az angolok újból hajókról tüzeltek a németek jobb szárnyára, de a német tüzérség hamar előzte őket. Nieuportnál meghínytak egy ellenséges éjjeli támadást, Ypernnél előrehaladtak, innen délnyugatra is visszaverték az ellenség ellentámadását. A törökök hivatalos jelentésük szerint átlépték Egyiptom határát. A Fekete-tengeren, miután az orosz flotta a hadi kikötőbe visszavonult, a török hajók bombázták a Kaukázus egyik legfontosabb kikötőjét. Az Akabában partszállított angol csapatokat megsemmisített, mire az ott időző angol cirkálók egy kivételével visszavonultak. A kaukázusi orosz csapatokat 2 napig tartó csatában megverik. A török lovasság Kaghismanon vonult az ellenség ellen, miközben a centrum az orosz centrumot támadta meg s elfoglalta az általa megszállott hadállásokat.

November 10. A szerbiái harctéren, a Sabácz-Ijesznai vonal hegyeinél lábán az elkecsereedett harczok november 9-én is éjszakaiig folytak, miközben az ellenségnek egyes erősen elszánt hadállásait rohammal bevették. A Czer-Planinától délre győzelmes csapatunk az előző napon elfoglalt területéről a Loznica-Krupanj-Ijubovija vonaltól keletre továbbra előnyomultak. Itt is szivós harczok fejlődtek ki az ellenség utódéjeivel, a melyeket rövid időn belül mind visszavetettünk. Az ágyúk között egy modern nehéz ágyút is zsákmányoltunk. A nyugati harctéren a németek támadásai Ypernnél november 9-én is biztosan lassankint előrehaladtak. Több mint 500 francziát, színesbőrűt és angolt foglyul ejtettek és több gépfegyvert zsákmányoltak. Az innen délre eső területen is előbbre

küzdötték magukat, az angolok heves ellentámadásait visszaverték. Az argonnei erdőben jól haladtak előre, az ellenség előretöréseit könnyűszerrel visszaverték. Orosz-Lengyelországban Koninnál a német lovasság egy orosz zászlóalját szétgúszott, 500 embert foglyul ejtett és nyolcz gépfegyvert zsákmányolt. A török főhadiszállás jelentése szerint a Kaukázusban az oroszok hadállásai második vonalra vonultak vissza, nagy és súlyos veszteségek közben. A törökök számos foglyot ejtettek, offenzívájuk kedvezően halad előre. Az egyiptomi határon átléptek török csapatok megszállták Cheikh-zort és El Avis erődőt. Az angoloktól négy tábori ágyút és távirófélszerelést vettek el.

November 11. Közép-Galiciának részünkről önként kiírt területén az oroszok az alsó Vyslockán átkelve Rzeszovon át Lisko környékén előre nyomulnak. Przemysl ismét körül van zárva. Szerbiában november 10-én reggel négy nap kemény harcz után megostromoltuk Misar magaslatait és ezzel benyomtuk a szerbek jobb szárnyát; sok foglyot ejtettünk. A szerbeknek ki kellett irtatnia a Misar-Car-Planina nagyon megerősített vonalat és vissza kellett vonulnia. Erős ellenséges hátrédek állottak újból ellenünk, hátul előre elkészített védő állásokból; Losnica-Krupanjától keletre előhaladásunk folyik, dacára az ellenséges hátrédek heves ellentámadásának. A Zavlékától keletre levő magaslattal már a miénk. A november 6-10-ike közti harczok eredménye körülbelül 4300 foglyul, 16 gépfegyver, 28 ágyú, köztük egy nehéz ágyú, egy zászló, több kocsis löszér stb. A németek a nyugati harctéren jól haladnak előre az Yser-szakaszban. Dixmuident megostromolták, több mint 500 foglyot ejtettek és kilencz gépfegyvert zsákmányoltak. Ypresből délre elűzték az ellenséget St. Eloi-ból, a mely körül több napi elkecsereedett küzdelem volt. Mintegy ezer foglyul és hat gépfegyver jutott német kézre. Az Armentières fölött uralkodó magaslatokat az angolok többszörös ellentámadásai ellenére megtartották. Lilletől délnyugatra is előrejutottak s a francziák nagy veszteségeket szenvedtek kísérleteiknél, hogy a Vienne le Chateau északra levő uralkodó magaslattal az Argonne-szob nyugati szélén visszafoglalják. Az argonnei erdőben és Verdun-tól délre is visszaszorítottak minden francia támadást. Az «Emden», a híres német cirkálóhajó, mely eddigi szereplésével bizonytalanná tudta tenni az Indiai-óceánt, a Kokas-szigetekenél, egy angol cirkáló lövései következtében elpusztult.

HALÁLOZÁSOK.

A harctereken hősi halált haltak: MONTYÁN SÁNDOR a 101. közös gyalogezred századosa, a galicziái Lenina-Malán. — FISCHER FERENCZ, a cs. és kir. 60-ik gyalogezred tartalékos főhadnagya, a kit a harctéren tanúsított vitézségéért a legmagasabb elismeréssel tüntették ki, Rudnál (a San folyó mellett). — CSERNÉKI és TARKEI DESSEWEFF TIMON, a beszercezbányai 16. honvédgyalogezred hadnagya, az északi harctéren, Zagorczé község mellett. — HAYKES GOTTFRIED főhadnagy és EGGER ZSOTMOND hadnagya, mindketten az eperjesi cs. és kir. 67. gyalogezredben, az északi harctéren. — Dr. SENOK AGOSTON fiatal budapesti ügyvéd, tartalékos hadnagya, a kit a csatáért súlyos sérüléssel szállítottak Nyiregyházára. — GRÓF BIELLE MESSEY ANDOR, a 11. közös tüzérezred főhadnagya a ki a tüzérségi törzskarba volt beosztva, a gácsországi Lúzek-Gorniban. — PETRÖCZ KÁROLY fővárosi mérnök, a 31. honvédgyalogezred tartalékos hadnagya, a galicziái Pelkimiében. — Dr. VÁNGEL JÓZSEF, a mostári katonai kórház segédorvosa Gatnál, Avtazavc mellett, a montenegrói határon orvosi hivatása teljesítése közben 24 éves korában. — TERNOVITS ODON, a cs. és kir. 70. gyalogezred zászlósa, Komarovnál. — Dr. MALOMSORGY GYULA fővárosi ügyvéd, zászlós, a Przemysltől délre eső Magiera magaslattal hősi megostromlásakor. — VARGA VENDEL, a 23-ik gyalogezred egy éves önkéntese, posta- és távirózámsztást 26 éves korában. — Dr. FUNÁK KÁROLY, máv. fogalmazó, a 46-ik gyalogezred tartalékos zászlósa, Funák Károly máv. felügyelő műhelyfőnök fia, 24 éves korában a boszniai Han Semeo község melletti útközben. — Dr. BONTESZKU FARMUS, hátszégi ügyvéd a 61. gyalogezred zászlósa az északi harctéren, Kirow mellett. — MAGURAI AUGUSZT IMRE, egy éves önkéntes, szakaszvezető a 22. tüzérezredben, 22 éves korában, a galicziái harctéren. — PAL MIKLÓS keszthelyi adótitst, gyalogsági tiszthelyettes, az oroszok elleni csatában. — Dr. BORTA BENTALAN, rendőrgyalomazó-gyakornok, a cs. és kir. 25. vadászászlóalj tartalékos a harctéren. — SIMÉNFI LÁSZLÓ KÁZIMIR, a 32. sz. gyalogezred egy éves önkéntes-tizedese Szokoliknál a harctéren. — VETESI SZABÓ LAJOS, az 5. honvédszázadvezér századosa, a nemzeti létért folytatott nehéz küzdelemben szerzett kinos sebesüléséből hosszú szenvedés után a kassai helyőrségi kórházban. — SZENTPÁLI BÉLA, posta- és táviró tiszt, tartalékos hadnagya az északi harctéren hősi küzdelemben szerzett betegség következtében. — JÁRTZ GRÓZ, a Pesti Ma-

**Steckenpferd-
lilimontejszappon**
Bergmann & Co. cégtől, Tetschen, a/Elbe.
egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő, széplő ellen való elismert hatásánál fogva s a bőr és szépse-
gondozásában való föltűnőhatásánál fogva. Ezért a legújabb
elismertéssel a Sok legnagyobb kitanúsított. Bevezetésével
gyógyossgal. Úgynevezetesen a Steckenpferd védő-
jegyre és a cég helyes nevére! Darabja 80 fillérért kapható
gyógyszertárakban, drogeriákban, illatszertüzletekben, stb.
Hasonlóképpen kitűnő Bergmann Manera lilimontej (70
fillér egy tubus). Kiténő szer női kezek gondozására.

**MARGIT-
CRÈME**

a főrangú hölgyek kedvenc szépség szer, az egész világon
el ismert. P. rutlan hatású szerencsés összehatásánál
rejt, a bőr azonnal felvessz és kiváló hatása már pár
óra folyósága alatt észlelhető. Mivel a Margit-Crème-t utá-
nozzák és hamisítják, tessék eredeti védjegyvel lezár-
tást elfogadni, mert csak ilyen készítmé-
nyről van szó! A Margit-Crème ártalmatlan, powder
szíriánal vegyítve készítmény, amely a 1 K 20 f.
Margit-
szappon
70 fillér
kültöldön
nagy feltűnést keltett. A K. 1 K. 20 f.

Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon.
Kapható minden gyógyszertárban, illatszert- és droguzletben

Gothard Sándor
Diana Fegyver-atelier
Herény,
Szombathely mellett.
(Vas megye.)
A. Jos. Decourry,
Herstalt és A. Leue &
Co. Liège (Victoria Ham-
merle), világhírű és leg-
előbb rangú galambtörő és leg-
vadászfegyvereknek egye-
dül és kizárólagos
képviselete, E. Bernard
& Co. A. Defourny-Sovrin luxsfegyvereknek ál-
lándó nagy raktára. Manulicher-Schönerer Anti-
corro. Antiféssövér, Mignon. Társaságával szerelt fegyve-
reknek állandó raktára. Vadászfegyverek 160 koronától,
ejektorosak 260 kor.-tól, Anticorro- és Antiféssövér
fegyverek 400 kor.-tól minden árban. A kontinens
legnagyobb luxsfegyverraktára. Minden mi-
nőség állandó nagy készletben. Teljes garancia.
Minden fegyver pontosan belöve. Legjobb minőség.
Legolcsó b gyári árak. Utólrhetlen olcsó.
Árjegyzéket tessék kérni.

Gyermekeknek
legbiztosabb szer váltó-
láz, hideglelés és sza-
márkőhőgés ellen a ma-
gyar orvosok által 40
arannyal jutalmazott
Rozsnyay világhírű
**Chinin-
czukorkája**
és
**Chinin-
csokoládéja**
Nem keserű és így gyer-
meknek szívesen veszik.
Millióknyi nagy érem-
mel kitüntették és társ-
nyesen vették. A valódi
készítmény csomagoló-
papirosán Rozsnyay M.
névalírása látható. 1
drtb ára 12 fill. 25 drtb
egy dobozban 3 korona.
Kapható minden gyógyszertár-
ban. — Készíti a felfaláló:
Rozsnyay Mátyás gyógyszer.
Aradon, Szabadság-tér 8. szám.

**Parádi-
arsen**
Míg eddig a régi bór-
betegségek, a legkü-
lönösebb súlyos ideg-
bajok, a sápkór, a női
arcszövetek elcsúszó pa-
taszások s a női nemi
szervek folyással kom-
binált búrások megbe-
legedéseinek kezelésé-
nél csak egy értékű ide-
geni főzre voltunk
utalva addigigabana
visben vastartalommal
oly kincsünk van, mely
minden eddigi arsen-
savas viznél (Roncegno
Levico) hatásosabb, és
könnyebben emészthető s manapság már, minthogy leg-
előkelőbb orvosi tekintélyek felhasználják a a fogysztók
egész serege dicséret hatását, hánakban csaknem kizá-
rólógos keresetnek örvendő. — Egy - óstáladá (7 palack)
parádi arsen vastartalmú gyógyvizet Magyarországon, összes
postaiállomásra 6 K 50-ért bérrel szállít a fővárosi
cs. és kir. udv. száll-
ító BUDAPESTEN.

Dr. Lenhossék Mihály
egyetemi tanár
új könyve most jelent meg
Címe:
**Az ember helye
a természetben**
Ára 1 korona 60 fillér.
Rendkívül érdekes könyv, összefoglalja az ember
szervezetére és történetére vonatkozó összes
ismereteket, testünk összes szerveit, azok-
nak fejlődéséről szóló elméleteket, az embertan
összes fontos tanulságait.
Megjelent a Franklin-Társulat
KULTURA ÉS TUDOMÁNY
könyvsorozatában.
Kapható minden könyvkereskedésben.

gyar Kereskedelmi Bank tisztviselője, népfőlkelő-hadnagy, az északi harctéren súlyosan megsebesült és Budapesten 38 éves korában. — OLÁH ÖDÖN belügyminiszteri segédfogalmazó, a 6. honvédszázados zászlós, 25 éves korában a turkai katonai kórházban a harctéren szerzett súlyos betegség következtében. — SZÜCS PÁL János okleveles gazdász, mezővárosi földbírtokos, a 29-ik népfőlkelő gyalogezred hadnagya, 40 éves korában a déli harctéren.

Elhunytak még a közeli napokban: Némethi DAMASZKIN ARZÉN, 60 éves korában Budapesten. — Fertőszentmiklósi ARTNER SÁNDOR honvédszázados, a katonai érdemkereszt, a legfelsőbb elismerés és a román koronarend tulajdonosa a przemysli katonai kórházban. — Dr. BELTÖLÉSŐ SÁNDOR a Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának őre Budapesten. — Csikszentmihályi SÁNDOR PÁL mezőbányai nagybirtokos, Sándor János belügyminiszter unokája, negyvenöt éves korában, Mezőbányán. — MOLNÁR JÓZSEF miskolczi ref. tanító 52 éves korában Miskolcon.

Vámbéry Ármán özvegye, ARÁNYI-RECHNITZ KORNÉLIA 68 éves korában, Budapesten. — ÖZV. DEMETER SÁNDORNÉ Komár Lujza, 88 éves korában, Győrön. — FARTÁDI SIMÓ BELÁNÉ szül. károlypatyi és vasvári Károlyi Mária 52 éves korában, Kolozsvárott.

EGYVELEG.

* A mai kor hét csodája. Egy amerikai világ-lap megszavaztatta olvasóit, hogy mit tartanak a mai kor hét legnagyszerűbb alkotásának, azaz csodájának. A szavazás eredménye ez: legnagyobb alkotásnak az olvasók többsége a drótnélküli távirót tartja, aztán következnek: a Panama-csatorna, a repülőgép, a beszélő-moz, a fonográf, a víz alatt járó hajó és az automobil. A telefon, a mely valóban világcsoda, csak igen kevés olvasónak jutott eszébe, bizonytalanság, mert már megszoktuk, hasonlóképpen a villamos világítás is. Ellenben akad pár ezer olvasó, a ki az egyiptomi piramisokat még mindig világcsodának itéli.

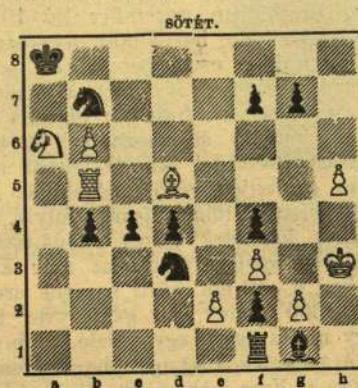
* A legnagyobb hiedet Szibériában, Verchojansk nevű faluban észlelték, a hol a hőmérő néha 54 C. fokra süllyed. Ennek a falunak középhőmérséklete a téli hónapokban 44 C. fok a fagypontra alatta és 20 fokonál kisebb hideg ott

soha nincsen. A falu lakói ezt a retentő hideget annyira megszokták, hogy bundába burkolódzva kiül alszanak a szabad ég alatt.

Alvasközben a szájüregben visszamaradt élelmareadványok akadálytalanul szétbomlanak és ezáltal számtalan baktérium képződését idézik elő. Rendszeres és gondos száj- és fogápolással sok bajnak (diphtheritis, typhus, tuberkulózis, cholera stb.) lehetjük elejét. A száj tisztántartására és a fogak ápolására legjobban ajánlható a 27 év óta ismert Száj-főle Kalodont fogkrém és szájvíz. A Kalodonnak kellemes íze van, antiseptikus hatása és gyógyszerárakban, drogériákban, illatszerekkereskedésekben, valamint a szakbavágó üzletekben kapható.

SAKKJÁTÉK.

2926. számú feladvány Ferber Emilől Palsburg.



Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2915. számú feladvány megfejtése Ursio A.-tól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. h5-h6 — c4-c3 1. — — — Kd5-e4
2. Fb5-c4 + stb. 2. Kf5-d6 + stb.
1. — — — Kd5-e6 1. — — — Fg8-f7
2. Hf5-g7 + stb. 2. Fb5-c6 + stb.

A 2916. számú feladvány megfejtése Fuss Ottótól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. Be7-a7 — Hd6xe8 1. — — — Ke5-f6
2. Ha5-c4 + stb. 2. Vb6-d8 + stb.
1. — — — Bf3-c3 1. — — — Bd1-c1
2. Vb6-d4 + stb. 2. d3-d4 + stb.
(1. Be7-f7 nem megfejtés, 1. — — — Hd6xe8 miatt amire nincs matt.)

A 2917. számú feladvány megfejtése Möller J.-tól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. Be1-d1! — Kf5-d4 1. — — — f6-f5
2. Fd6-e5 + stb. 2. Fd3-c4 + stb.
1. — — — Fe8-b7 (-a6, -a7)
2. Fd3-b5 + stb.

A 2918. számú feladvány megfejtése Kühne H.-tól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. Hh4-f5 — Hg3-f5 1. — — — f7xe6
2. Fd7-c6 + stb. 2. Vh4-c4 + stb.
1. — — — Hg3-e4
2. Vh4-c4 + stb.

Helyesen fejtették meg: A «Budapesti Sakk-kör» (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Hoffbauer Antal (Lipótváros). — Kintz Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr).

Szerkesztői üzenetek.

Diadal. A novella nem elég érdekes, — különben is, a mint láthatja, a mostani időben nem igen közlünk novellákat.

Mikor a huszár orosz császár volt. Van benne egy s más jóízű vonás, valami kisebb igényű lap fel is használhatná. Nekünk azonban magasabb a mértékünk.

Hűtelenhez. Szerelmes gimnazisták szoktak ilyen verseket írni; mi nem nagyon épülünk tőle.

Őszi liget. Van benne valami hangulat, de az ilyen halk hangulatoknak ma nem sok érvénye van.

A bizalom éneke. Erőtlén és mélység nélkül való, — e nélkül pedig az ódai hangnak nincs színyalása.

KÉPTALÁNY.



A «Vasárnapi Ujság» folyó évi 43 ik számában megjelent képtalány megfejtése: A harag igen rossz tanácsadó.

Felelős szerkesztő: Hótsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármegye-u. 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV. Egyetem-utca 4.

DELI ÉTTERMÉBEN

Déli ebédek: személyenként 2 3 K
Estebédek: személyenként 3 4 K

Budapest, IV. ker., Duna-csörö. — Leszállított árak! Hűség és meleg ételek tá-lanként, mint eddig, pontosan házhoz szállítanak. Csemege-üzletben legfinomabb felvágottak. — Naponta délután zene.

Szakszerűen készített utazási felszerelések



bőröndök, táskák, szekrény- és kalap-bőröndök,ecesszárok

megbízható minőségben, előnyösen beszerezhetők az általános ismert

HELLER bőröndös

czégnél

Budapest, IV., Róssuth Lajos-u. 21. (Astoria szálloda épületében)

A cég üzlete 20 évig Károly-köruton (Huszár-ház) volt.

MALONYAY DEZSÓ

A MAGYAR KÉPIRÁS UTTÖRŐI

Nagy folio alakban, 26 színes és 28 egyszínű képpel és képmelléklettel és négy fakszimilével

A kezdőlapokat és záródíszeket rajzolta NAGY SÁNDOR

Díszes kartonkötésben 80 K. — Bőrkötésben, öt bronzdomborvétellettel és kettős csattal 120 K.

Megrendelhető:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrassy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

ÁRPÁD ÉS AZ ÁRPÁDOK

Árpád vezér halálának ezredik évfordulója alkalmából készült nagyszabású díszmű

Szerkesztette CSÁNKI DEZSÓ orsz. levéltárnok

THALY KÁLMÁN országgyűlési képviselő támogatásával

Nagy folio alakú díszmű

Ércdomborművel ékesített bőrkötésben 125 korona.

Megrendelhető: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

A MAGYAR VISELETEK TÖRTÉNETE

40 színes és 70 fekete nagy negyedréti táblán, magyarázó szöveggel.

Rajzolta és festette NEMES MIHÁLY festőművész

A szöveget írta NAGY GÉZA Nemzeti Múzeumi igazgató-őr

Díszkötésben, aranyseggel 80 kor.

Megrendelhető: Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrassy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Jókai Mór munkái

Népszerű kiadás

Egy-egy szám 1 korona

- | | | |
|----------------------------------|------------------------------|--|
| 1. A varchonták. | 28-29. Szomorú napok. | 98-99. Felfordult világ. |
| 2. Fortunatus Imre.—Shirin. | 30-36. Kárpáthy Zoltán. | 100. Elbeszélések. |
| 3. Kalóz király. | 37-43. Egy magyar nábob. | 101-112. Dekameron. |
| 4. Sonkoly Gergely. | 44-48. Új földesúr. | 113. Egy asszonyi hajszál. |
| 5-9. Törökvilág Magyarországon. | 49-55. Szegény gazdagok. | 114-119. Névtelen vár. |
| 10. A bűntárs. | 56-58. Hétköznapok. | 120-121. Népvilág. |
| 11-12. A kétszárú ember. | 59-63. A régi jó táblabírák. | 122-124. Szélszél alatt. |
| 13. Koronát szerlelem-ért. | 64-65. Délvirágok. | 125-131. Egy az Isten. |
| 14. Petki Farkas leányai. | 66-67. Milyenek a nők? | 132. A debreceni lunatikus. |
| 15. Regék. | 68-71. Véres könyv. | 133-134. Egy ember, a ki mindent tud. |
| 16. Carinus. | 72-73. A magyar nép élce. | 135-136. Asszonyt kísér — Istent kísért. |
| 17-20. Erdély aranykora. | 74-75. Arnyképek. | 137-138. A jancsárok végnapjai. |
| 21-23. Csataképek 1848—1849-ből. | 76-82. A köztívő ember fia. | 139-140. A magyar elő-idekből. |
| 24. Bujdosó naplója. | 83. Milyenek a férfiak? | 141. Az életből elvesse. |
| 25-26. A fehér rózsza. | 84-88. Politikai divatok. | 142. Észak honából. |
| 27. Magyarhon szépségei. | 89. A szerető. | 143-151. Színművek. |
| | 90-93. Mire megvénülünk. | |
| | 94. Oceania. | |
| | 95-97. Az elátkozott család. | |

Ezen könyvek megrendelhetők:

Lampel R. könyvkereskedése, (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI., Andrassy-út 21. szám.

Saját érdekében

tegyen egy kísérletet az új szab. amerikai impregnált FÉMTISZTÍTÓ KENDŐVEL. Előnyei: Bármely fémtárgy gyors és egyszerű kezelésben hónapokig tartó tükörfény nyer. Minden eddigi tűzvesztéves folyékony fémtisztítót fölülmul. Schüsslen szárad ki, nem koplik, nem horzsol, olcsó és gazdaságos. — Kereskedőknél kérjen ingyen mintát. FORGATÁR: FORSTNER JOSEF GYÁRÓSNÁL BUDAPEST, IV. KER., REALTANODA-UTCA 4. SZ.

RENDELÉSNÉL SZÍVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

Mikszáth Kálmán könyvei

A NOSZTY FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL

Regény három kötetben Fázve 12 korona. Vászonnkötésben 18 korona.

A FEKETE VÁROS

Regény három kötetben Fázve 12 korona. Vászonnkötésben 18 korona.

TÖVISKES LÁTOGATÓBAN

Elbeszélések. — Az elhunyt író utolsó könyve Fázve 5 korona. Vászonnkötésben 7 korona.

Ezen könyvek megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése, (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrassy-út 21. szám.

Lohr Mária
(KRONFUSZ)
A fűszerek eladása és legújabb csipke-tisztító, vegyelt-titkos és keletkeztető gyártás.
Gyár és főüzlet VII., Baross-u. 85.
Telefon: József-2-37.

TÖRV. VÉDVE. GES. GESCH. SCHUTZMARKE.
Alapítva 1878. Telefon 13-76.
Az összes betegápolási cikkeket,
kótszerkeket, (vatta és gazek) valamint teljes kórházi berendezéseket, köpöyögeket önkéntes ápolónők számára, gummikortyukat, 1 gápnakat, utazópárnákat, hálósálakat stb. szállít azonnal.
KELETI J. Budapest, IV., Koronaberczeg-u. 17.
Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

IBACH
ZONGORÁK. HECKENAST GUSZTÁV
ZONGORATERMEI
BUDAPEST-GIZELLÁTER-2
ALAPITVA 1865-TELEFON 1-69

LEDERER ERVIN
MUZEUM GYÓGYTÁR
MOST
IV., MUZEUM-KÖRUT 3.
NEMZETI SZÍNHÁZZAL SZEMBEN.

SEBESÜLTEK ÁPOLÁSÁHOZ

szükséges tudnivalók és orvosi könyvek:

Betegápolástan. A vörös kereszt ápoló-
nők tanfolyamán használt
betegápolástan kivonata. Ára K 1.80

A betegápolás kézikönyve. Irta Fialka
Gusztáv dr.
Hivatásos betegápolónők és a művelt kö-
zönség számára. Ajánló sorokkal ellátta
Müller Kálmán dr. Számos szöveg közé
nyomatott ábrával. Ára K 8.—

A betegápolók tankönyve. Irta Fialka
Gusztáv dr.
Számos a szöveg közé nyomatott ábrával.
Ára K 4.20

Klinikai receptek könyve. Szerkesztette Müller
Vilmos dr. Az egye-
temi klinikák, a budapesti poliklinika és
a fővárosi kórházak gyógymódjainak ren-
delvényeinek gyűjteménye. II. kiadás.
Ára K 8.—

A fertőző betegségekről
és az azok el-
len való véde-
kezésről. Irta Gerlóczy Zsigmond dr.
Ára K 1.50

Útmutató a hadsebészethez. Prochnov
József dr. 96 ábrával és 6 könyvtárral tábl-
lával. Ára K 7.—

A sebek gyógyulása és a sebkezelés.
Irta Schächter Miksa dr. Ára K 4.—

Megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál
Budapest, VI. Andrassy-út 21. szám
és minden hazai könyvkereskedésben.

Magyar törvények. A Franklin-Társulat zsebkiadásai

Most jelent meg!

AZ ÚJ POLGÁRI PERRENDTARTÁS és AZ ÉLETBELEPTETÉSI TÖRVÉNYEK ZSEBKÖNYVE

Irta

Dr. KOVÁCS MARCEL
kir. ítéltől bíró.

Magyarozó jegyzetekkel, utalásokkal és betűrendes
tárgymutatóval, amely szerző nagy kommentárjára
is utal.

Ára vászonkötésben 6 K 20 fill.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál
Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

GRACZA GYÖRGY

A MAGYAR SZABADSÁGHARC TÖRTÉNETE

1848—49. évi szabadságharcunk
legrészletesebb története

Öt nagy alakú kötet

A budai honvédszobor dombornyomása
másával díszített kötésben 70 korona.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál
Budapest, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvkereskedésben.

Molnár Ferenc könyvei

Új!

Új!

KIS HÁRMASKÖNYV

Három kis kötet tokban Elbeszélések Ára kötve 6 korona

A PÁL-UTCAI FIÚK

Diákregegy Ára 4 korona

MUZIKA

Elbeszélések Ára 4 korona

AZ ÉHES VÁROS

Regény két kötetben
Második kiadás Ára 6 korona

A FARKAS

Vígjáték három felvonásban
Ára 2 korona 50 fillér.

HÉTÁGÚ SÍP

Tréfák, karcolatok, tárcák
Ára 3 korona

AZ ÖRDÖG

Vígjáték három felvonásban
Ára 2 korona 50 fillér.

Egy gazdátlan csónak története

Regény Ára 4 korona

A TESTŐR

Vígjáték három felvonásban
Ára 2 korona 50 fillér.

JÓZSI

ÉS EGYÉB KIS KOMÉDIÁK
Második kiadás Ára 3 korona

LILIOM

Egy csirkefogó élete és halála.
Külvárosi legenda hét képből.
Ára 2 korona 50 fillér.

Ketten beszélnek

Tárcák, rajzok Ára 4 korona

RABOK

Regény Ára 4 korona

Ezen könyvek megrendelhetők:

Lampel R. könyvkereskedése,
(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál, Budapest, Andrassy-út 21. sz.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság.

Szerkeszti: Szabó Kálmán.

Rendelésnél
sziveskedjék lapunkra
hivatkozni.

Minden számában sok érde-
kes vadászati fénykép-felvéte-
leket közöl. Szakszerű cikkeit
ismert íróink írják. Rovataiban
minden vadászati ügyben fel-
világosítást kap az olvasó és

az összes bérbeadó vadász-
területek árverésének idejét
közli.

A díszesen kiállított lap ha-
vonként háromszor jelenik meg
és előfizetési ára félévre 6 kor.

Mutatószámot a kiadóhivatal szívesen küld
Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)



47. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, NOVEMBER 22.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A 'Világkrónika'-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldíj is csatolandó.



TARTALÉK A HARCZVONAL MÖGÖTT.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRE. — Balogh Radolf, a harcstér. kiküldött munkatársunk félvétele.